

Sovjetska neznanka ovira anglosaške načrte

Torino, 21. maja. »Stampa Sera« objavlja v posebnem dopisu, da je konferenca v Washingtonu zavita v molk. O njej mnogo bolj molčijo, kakor o konferenci v Casablanci. Verjetno sedaj razpravljajo o odnosih med plutokracijami in boljševizmom. Izgleda, da so vojni načrti nasprotnikov oziroma popolnoma odvisni od predhodne ureditve odnosov. Zato je moral Davis nujno odnesti Rooseveltovo pismo Stalinu, ki ga mora dobiti še preden se bo končala konferenca v Washingtonu. Dokler ne bo prišel Stalinov odgovor, bo Churchill verjetno odpoval v Kanado.

Wendell Willkie je v »Daily Telegraphu« objavil peti članek, posvečen izključno Rusiji. V njem poroča o razgovorih s Stalinom, ki je izjavil, da hoče njegova propaganda izzvati med ruskim ljudstvom odločno sovraštvo proti nacizmu. Nič ni naravnost od tega: česar se bojiš, to sovražiš. Stalin se boji nemške sile. To bo jazen čisto spremlja obdobje. Rdeči diktator je zaupal Willkieju, da se sam čudi, kako je Hitler prepeljal v Nemčijo nad 94% delavcev iz nekaterih zasedenih ruskih pokrajin in pa kako je nemška armada, zlasti častniški zbor,

zelo izvežban. Po njegovem mnenju se Nemčija v vojni še ni izčrpala in ni nikakega upanja na notranji zlom v Nemčiji. Edino upanje združenih narodov za zmago nad Nemčijo je uničenje nemške armade. To pa je zelo težavno.

Angleški tisk ubiga, kaj bodo sedaj zavezniški storili. Vsi pričakujejo, da bo prišlo do končnega spopada na vzhodnem bojišču. Ne izključuje se, da bi Nemčija utegnila zadati Rusiji odločilni udarec. V zvezi s tem zahtevajo neobhodno potrebno in popolno vzporeditev anglo-ameriške ter ruske strategije.

Stalinu pa niso neznan še drugi nagibi njegovih zaveznikov, kadar govorijo o tej »vzporeditvi«. Oni bi na vsak način hoteli otipati utrip sovjetskega vojnega stroja, da bi spoznali, kako daleč se smejo upirati ekspanzionističnim boljševiškim težnjam. Stalin, ki te namene dobro razume, je vedno odklanjal tekočo »vzporeditev« in se tudi zdaj ne bo spremenil. Verjetno bo z običajno brutalnostjo zahteval od Roosevelta in Churchilla pomoč, ne da bi jim dovolil vtikati nos v njegove bodisi vojaške, bodisi politične zadeve.

Bolgarski obisk v Budimpešti

Budimpešta, 21. maja. AS. Načelnik bolgarskega glavnega štaba maršal Lukas je prišel v Budimpešto in je vrnil lanskoleten obisk načelniku madžarskega glavnega štaba Szombatelyju.

Konferenca za gospodarsko premoč

Berlin, 21. maja. AS. O propagandističnem delovanju takozvane mednarodne konference za prebrano, ki se vrši zdaj bolj ali manj uradno pod predsedstvom Roosevelta, kratko pišejo nemški li-

sti. »Völkischer Beobachter« in »DAZ« pripominjata, da je ta konferenca preprosto propagandistični trik za varanje raznih narodov, vpreženih v gospodovni voz jankejev, da bi jim bilo odvzeto še tisto malo gospodarske svobode, ki so jo imeli doslej. Anglo-saške sile bi rade v nasprotju z opevanimi načeli sodelovanja ter neodvisnosti dosegle tudi tukaj nadvlado.

Zatiranje vohunov v Bolgariji

Sofija, 20. maja. AS. Vojaško sodišče v Plovdivu je izreklo tri smrtne obsodbe ter tri obsodbe na dosmrtno robijo šestih obtožencev, ki so vohunili v škodo države ter izvajali sabotažo.

Visoki komisar sprejel zastopnike bojnikov

Visoki komisar je v vladni palači sprejel Zveznega tajnika, ki mu je predstavil poveljniki skupine U. N. U. C. I. v Ljubljani, podpolkovnika Bellei, predsednika pokrajinske federacije bojnikov majorja Precchia in poveljnika bataljona prostovoljcev Črnih srajc de Petrisa, ki so Ekscelenci Graziosi pojasnili svoje zaupane naloge in mu prikazali doslej opravljeno delo.

Izmena predsednika Združenja PTT uslužbencev

Inž. Repe Anton je postavljen za predsednika Združenja pošto-telegrafsko-telefonskih uslužbencev Ljubljanske pokrajine.

Gospodarsko

Proizvodnja aluminija

Agit poroča: V vojnih časih je aluminij izredno dragocena kovina. Že v prejšnji svetovni vojni se je aluminij razvil do tega izredno važnega položaja, ki ga je zavzel v vojni industriji. Tudi po prejšnji vojni je proizvodnja aluminija stalno naraščala, tako da je sedanja vojna zatekla aluminijev industrijo v cvetočem položaju. Zlasti je aluminij važen za prevozna sredstva, tako po suhem kot po zraku in na morju. Pomisliti je treba v zvezi s tem samo na letalstvo, katerega si brez aluminija ne moremo misliti. Osnovni blok je v Evropi že prej imel v rokah 63% vse evropske proizvodnje aluminija (leta 1938). V Italiji je proizvodnja že leta 1938 znašala 25.000 ton, sedaj pa se približuje 60.000 tonam letno. Poleg Evrope je treba upoštevati Japonsko, ki je imela lani 60.000 ton proizvodnje. Sedaj pa je Japonska dobila nadzorstvo tudi nad ležišči v holandski Indiji. Tudi sovražna Rusija in Zedinjene države so zelo povečali svojo proizvodnjo aluminija. Kljub sedanjemu velikemu potrošnji aluminija mislijo veliki proizvozniki že sedaj na povojne čase, ko bodo zopet prišli do veljave druge kovine, zlasti proučujejo sedaj vprašanja, ki so v zvezi s nadaljnjim razširjanjem porabe aluminija v strokah, kjer se doslej aluminij ni uveljavil.

Kompensacijski promet Italija-Slovaška. Nova kompensacijska pogodba med Italijo in Slovaško predvideva za nekatera izplačila, da se bodo lahko izvršila tudi izven dosedaj veljavne kronološke reda.

Uspeh hrvatskega državnega posojila. Skupni uspeh vpisovanja novega hrvatskega državnega posojila je prekosil vsa pričakovanja. Od 10. do 15. maja je bilo vpisanih 3 milijarde 449.239.000 kun in se je tudi povišani znesek emisije od 1 na 2 milijardi kun izkazal za nezadosten. Finančno ministertvo pripravlja sedaj uredbo, da bo prevzelo ves podpisani znesek.

Prodaja mesa na odrezek »G«

Pokrajinski prehranjevalni zavod sporoča, da bodo v soboto, 22. maja, potrošniki lahko dobili pri svojih običajnih mesarjih proti odzemu odrezka »G« navadnih živalskih nakaznih, izdanih od Mestnega poglavarstva v Ljubljani: 100 gr govejega mesa.

V torek, 25. maja, pa bodo potrošniki dobili: 100 gr krvavic na osebo.

Delitev se bo pričela ob 7 zjutraj.

Razdeljevanje kondenziranega mleka

Pokrajinski prehranjevalni zavod sporoča, da bodo od 22. maja t. l. dalje pristojne mlekarne razdeljevale upravičencem v starosti od 60—65 let kondenzirano mleko za mesec junij.

Zaplenjena imovina komunistov

Visoki komisar je odločil, da se zapleni vsa nepremična in premična imovina naslednjih komunističnih upornikov: Baggia Antona, roj. 7. decembra 1903 v Ljubljani in bivajočega istotam, Matelja Alojzija, roj. 26. junija 1893 v Blatu in bivajočega v Ljubljani ter Škerla Gabriela, roj. 1914 v Triesteju in bivajočega v Ljubljani. Zaplenba ima vse običajne okoliščine in posledice.

Izpred vojaškega sodišča

Vojaško vojno sodišče pri Višjem poveljstvu oboroženih sil za Slovenijo in Dalmacijo, odsek Ljubljana, je izreklo naslednjo sodbo proti Zupančiču Františku, poročen Groznik, rojeni v Dolu pri Grosupljem, dne 8. marca 1896, v zaporu. Obsojena je bila na dosmrtno ječo z vsemi zakonitimi posledicami in sicer zaradi tega, ker je sodelovala pri podtalni združbi in se udeleževala pri oboroženih tolpah. Sodišče odreja objavo sodbe v izvešču v »Slovenec«.

DALE CARNEGIE Kako si pridobiš prijateljev

William James piše: »Moški so udarjeni z veliko slepoto, ki jim ne pusti, da bi pravilno vzeli v pretes občutke bližnjega, kadar se ti občutki ne skladajo z bližnjikovimi.«

In prav vsi smo udarjeni s to slepoto! Vsi tisti, ki imajo nekaj ozira, da ne rečejo ostre besede svojim strankam in tovarišem, prav gotovo niso tako natančni, kadar hočejo zagostiti kakšno svojo ženo. In vendar zakon prekaša po važnosti vse ostale pravice na tem svetu.

Moški, ki je zadovoljen s svojim zakonom, je bolj srečen od slehernega genija, ki živi v samotni. Veliki ruski pisatelj Turgenjev, ki ga ves svet pozna in občuduje, je rad poudarjal: »Ves svoj talent bi dal in vse svoje knjige za žensko, ki bi se pobrigala za kosilo, kadar bi se vrnil boljši pozno.«

In koliko možnosti sreče je v zakonu?

Moški ima veliko več možnosti, da uspe v zakonu, kakor v kateri koli drugi zadevi: sedemdeset odstotkov moških in žensk, ki stopijo v zakon, ostane zmagovalcev.

Znana ameriška pisateljica je rekla:

»V primeri z zakonom je rojstvo malenkostna zadevica in smrt nepomemben dogodek.«

Nobena žena ne more nikoli razumeti, zakaj se mož ne trudi za družinsko srečo na enak način, kakor se trudi na primer pri svojih poslovnih zadevah. Tudi če žena nudi še tako globoko srce, in če daje mirni in tihi domček še tako prijetno bivališče, možu ne pride na misel, da bi to srečo še sam pomagal pospeševati. Kar nekam slepo se prepusti usodi. Zakaj niso možne nekoliko bolj diplomatski s svojimi ženami? Le sami bi imeli ugodnosti, če bi rabili žametne namesto železnih rokavice.

Mož lahko doseže od žene vse kar hoče. Dovolj je, če naredi nekaj komplimentov na račun njenih gospodinskih sposobnosti in takoj bo žena začela štediti in urejevati. Dovolj je, če mož prizna, da je žena v svoji navadni obleki ljubka in očarujeca, in videl bo, da se bo kaj lahko odrekla kakršnim koli svojevolskim zadnjim pariške mode. Zadoštuje, če mož nežno poljubi ženo na oči in usta, in žena bo kakor slepa in nema!

Vse žene »vedo«, da njih možje to dobro »znajo«, ker so jim same povedale, na kak način žele, da se z njimi ravna. Zakaj neki bi se moral torej mož pripraviti z ženo in zato slabo jesti, zakaj neki naj bi trošil velike vsote denarja za vedno novo nakupovanje oblek, ko bi vendar zadošovalo, da bi se le malce zatekel k ljubeznivosti in prijaznosti.

Naslednje pravilo je torej:

Bodite vljudni!

Stopajte v zakon dobro pripravljeni!

Doktorica Katarina Bement Davis, glavna tajnica Urada za socialno higieno, je tisočim poročenim ženo pisala in jih prosila naj ji odkritosrčno odgovorijo na sicer zelo intimna vprašanja. Ob koncu ankete je dr. Davis izjavila brez obotavljanja, da je treba enega glavnih vzrokov ločitve zakonov iskati v pomanjkljivosti fizičnega značaja.

Dr. Hamilton je prišel do istega zaključka po štiriletnem študiranju nečestitih zakonov.

»Kateri koli psihater«, pravi dr. Hamilton, »mora priznati, da je pri večini zakonskih razprtij glavni vzrok v pomanjkanju intimne zveze. Ali bolje povedano: zakonske neprijetnosti, povzročene zaradi drugih okoliščin, bi lahko mirnodušno prezrli, če bi medsebojne intimne zveze bile zadovoljive.«

Po mnenjih dr. Popenoea je vzrok neuspešnih zakonov skrit v naslednjih štirih dejstvih.

I. Pomanjkanje intimne povezanosti.

II. Neskladje pri vprašanih razvedrila.

III. Finančne težave.

IV. Pomanjkanje duševnih, telesnih in čustvenih lastnosti.

Ali ste opazili, da spolno vprašanje zavzema prvo mesto? Devet od desetih zakonov se konča zaradi spolnih vprašanj, a ta vprašanja so v zakonu najvažnejši del življenja; tako nastaja toliko nesrečnih zakonov.

Res je pravi greh, da se v dvajsetem stoletju, ko je vendar toliko medicinskih in vzgojnih knjig na razpolago, toliko zakonov konča nesrečno prav zaradi nepoznanja tega osnovnega in naravnega instinkta.

Nek duhovnik je dejal: »Iz svojih izkuščen lahko povem, da kljub vsem romantičnim sanjam in dobrim namenom cela vrsta poročenih dvojic stopa pred oltar v popolnem nepoznanju zakonskih dejstev!«

To so analifabeti v zakonu!

In duhovnik nadaljuje: »Če pomislimo, kolikšen del zakona prepuščamo usodi, se lahko začudimo, da ločitve niso še številnejše, kakor so. Pripomniti moramo, da za veliko zakonskih dvojic, čeprav niso ločene, vendar ne moremo trditi, da so poročene; žive v neke vrste peklu.«

Šmarnične pobožnosti na ljubljanskem gradu

Kakor prejšnja leta, tako imajo tudi letos stanovalci ljubljanskega gradu svoje šmarnice, ki so vsak večer v starodavni grajski kapeli sv. Jurija. Grajski in pridno udeležujejo te pobožnosti in z resno zbranostjo poslušajo šmarnično berilo. S to pobožnostjo se tudi grajska kolonija, ki šteje danes 55 družin, kot ena družina, združena v vzajemni ljubezni, najlepše pripravljajo na posvetitev brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Posvetitev se bo izvršila na najslavnejši način v nedeljo, 30. maja, v domači kapeli za vse grajske stanovalce.

Grajski spadata sicer pod župnijo sv. Jakoba, vendar se vrši zanje že več let redna nedeljska služba božja v grajski kapeli, posvečeni sv. Juriju. Sprva je bil upravitelj službe božje na Gradu profesor dr. Lambert Ehrlich, čigar obletnico mučeniške smrti bomo obhajali 26. t. m. Pokojni profesor, ki se je mnogo let žrtvoval za dušne in telesne potrebe

grajskih ljudi, bo ostal vsem grajsčanom v najlepšem in hvaležnem spominu.

Grajski pa tudi ljubijo svojo hišo božjo, kar dokazuje res okusno in s cvetlicami bogato okrašeni šmarnični oltar, ki ga oskrbuje večja in skrbna roka. Tudi izredna snažnost in čistota v kapeli napravi na vsakega obiskovalca najboljši vtis. Po svoje pa zopet doprinaša k čiščenju majniške kraljice pred kratkim reorganizirani cerkveni pevski zbor, ki ima med svojimi člani dober, ambiciozen material ter vnetega pevovodjo, ki je zmogel — ob pridnih vajah pevcev in pevk — dvigniti zbor na zavidljivo višino. Res lepo in pristrčno domače se obhajajo šmarnice na Gradu. Zato tudi sad te letošnje majniške pobožnosti grajskim stanovalcem ne bo izostal.

Drobne gospodarske

Gospodarski svet na Norveškem. Vodja gospodarskega ministertva na Norveškem je ustanovil Norveški gospodarski svet kot vrhovno gospodarsko organizacijo na Norveškem. Novo organizacijo tvori 10 najvažnejših norveških gospodarskih skupin. Med nazadnje ustanovljenimi skupinami so združenje trgovcev, obrtnikov, hotelske industrije in plobove.

Inflacija v severnoameriških Zedinjenih državah. Vloge v ameriških bankah so se lani povečale za 20 milijard na 102,67 milijarde dolarjev. Povišanje državnega dolga cenijo za zadnje finančno leto na 62 milijard dolarjev. — Obtok bankovcev se je v teku zadnjega leta povečal za 4 na 15,4 milijarde dolarjev. Od leta 1939 dalje se je obtok bankovcev in vloge v bankah povečale za 38 milijard dolarjev.

Omejitve železniškega prometa v Švici. Švica je morala zaradi pomanjkanja premoaga ustaviti obratovanje na nekaterih železniških progah. Odpadlo bo na raznih progah večje število vlakov. Na nekaterih progah kot v prejšnji svetovni vojni kurijo lokomotive namesto s premogom z drvmi.

Nove zadruge v Romuniji. V teku lanskega leta je bilo v Romuniji ustanovljenih 716 novih zadrug z okoli 90.000 člani in 285 milij. lei glavnic. Med novimi zadrugami je 101 konsumno društvo, 534 kmetijskih nabavnih in prodajnih zadrug, 32 pa je proizvajalnih zadrug.

Gonilni jermeni iz papirja. V tekstilnih tvornicah v Censtohovi že dalj časa porabljajo gonilne jermene iz papirja. Ti jermeni so zavarovani na robovih z umetnimi tekstilnimi vlakni. Novi jermeni so se odlično obnesli. Njih odpornost je zelo velika. Zaradi dobrih uspehov jih bodo vpeljali tudi v številnih drugih podjetjih.

Naročajte in čitajte »SLOVENC«

Novosti Vseučiliške knjižnice

Müller — Breslau H.: La scienza delle costruzioni. Milano 1937. (69127)
Nice R.: La casa rurale nella Venezia Giulia. Bologna 1940. (11 69151)
Paschini P.: Storia del Friuli. Udine 1934—36. (69099)
Perucca E.: Fisica generale e sperimentale. Torino 1941—42. (11 67323)
Pompeati A.: Niccolò Machiavelli (1469—1527). Torino 1938. (68780)
Ratkowsky M.: Das Recht und die Pflicht, die Czechen, und Slovenen zu germanisieren. Lgäu 1932. (68599)
Rivetta P. S.: Che bella lingua, il zecol Milano 1940. (68532)
Salvi G.: Manuale della dissezione ad uso degli studenti in medicina. Milano 1939. (69037)
Samer M.: Die neueren Ergebnisse der Stärkerforschung. Dresden 1938— (69112)
Schubert O. & P. Pogatschnigg: Die deutsche Mark am Südmere. Triest 1910. (68912)
Scotese G. D.: Il dramma del risorgimento sulle vie dell'esilio. Roma 1937— (69169)
Sisto P.: Lezioni chimiche. Torino 1937. (69084)
Sohn R.: Institutionen. Geschichte, und System des römischen Privatrechts. München 1928. (69082)
Stebut A.: Nauka o poznavanju zemljista (pedologija). Beograd 1927. (69123)
Traballa C. & E. Alford: La grammatica dell'italiano. Firenze 1934. (68841)
Trattato italiano di anatomia patologica. Torino 1938— (11 67321)
Vicinelli A.: Baldasar Castiglione (1478—1529), il cortigiano, il letterato e il politico. Torino 1931. (68790)
Volpicelli L.: Commento alla carta della scuola. Torino 1940. (69090)
Wachsmann J. & S. Cyttryn: Calcolo nomografico delle strutture staticamente indeterminate. Milano 1931. (11 69173)
Zur Steuer der Wahrheit. Eine Antwort auf die Verdächtigungen des Slavenvolkes der Görzer Metropole. Wien 1898. (68873)

Vremenska napoved 22. maja (sobota):

jasno, nekoliko proti večeru vpad deževnega vremena, verjetno se tudi nevihte.

23. maja (nedelja): po nočnem dežju, ki lahko še traja zjutraj, izboljšanje.

Obe princesi sta bili zelo nepriljubljeni v petrogradski družbi, ki jima je dala vzdevek »dve vranici« zaradi njune temne polti. Lahko je razumljivo, da je bila prav ta nepriljubljenost prvi povod navezanosti obeh na carico, ki se je z grenkobo zavedala, da je tudi sama nepriljubljena. Treba pa je tudi poudariti, da je velika kneginja Milica bila za carico mnogo bolj zanimiva in zabavna kot vse ostale dame carske rodbine. Bila je zelo izobražena, originalna, prenapeta in se je predvsem strastno zanimala za okultne vede in mistiko. Nekateri so trdili, da je bila nespametna in praznoverna, a to nikakor ni res. Njena razumnost je bila nadpovprečna. Zanimala se je za stare perzijske mistične pisatelje in ker je hotela čitati njihova dela v originalu, se je naučila perzijskega jezika. Toda okultizem je zmedel še bolj trdne možgane in ni čudnega ni, če se tudi velika kneginja Milica ni mogla odtegniti takim posledicam. Nikakega dvoma ni, da jo je zanimanje za skrivne vede zavedlo na pot pretiranega verovanja in žal je tudi res, da je na tem polju usodno vplivala na carico. Povrnili se bomo na ta žalostni pojav, ki je igral važno vlogo v žalostni carice Aleksandre Fjedorovne.

Za Nikolajeviči so prišli Mihajloviči, in sicer veliki knez Mihael, najmlajši sin Nikolaja I. in njegovi otroci. Stari veliki knez je bil edini še živeči sin Nikolaja I. V začetku vladave njegovega pranečaka je bil še ponosna postava starega vojaka, poln poguma, pošten in lojalni,

23. spoštovan od vseh zaradi svojega neoporečnega zasebnega življenja in zaradi svoje poštenosti in javnem življenju. Služil je z enako vdanostjo trem carjem: svojemu očetu Nikolaju I., svojemu bratu Aleksandru II. in svojemu nečaku Aleksandru III. ter je vso to svojo vdanost poveljil svojemu pranečaku. Bil je poveljnik zmagovalne armade v rusko-turški vojni in je dosegel mnogo časti. Bil je feldmaršal v armadi, poveljnik vsaj enega topništva in predsednik carskega sveta. To poslednje mesto, ki je bilo tedaj najvišje v ruski državni upravi, mu je poveril Aleksander III., potem ko je Mihael prebil dvajset let na Kavkazu kot podkralj. Veliki knez Mihael ni imel lastnosti velikega državnika in bistrovodnosti genija. Toda čeprav ni imel nenavadnih sposobnosti, bi njegova moralna vrednost, njegova dolgotrajna izkušnja in življenjska in v političnih poslih, njegove neomajne rodoljubje mogle narediti iz njega dragocenega svetovalca pranečaku. Zal pa je njegova starost in njegova bolehnost bila vzrok, da je bil prišljenj kot poškubi; na drugi strani pa je bil zmeden ob novem položaju, ki ga je v Rusiji ustvaril prenegel napredek. V kratki dobi petdesetih let se je dežela tako silno spremenila, da se je stari knez čutil kot ruševina iz preteklosti in se nikakor ni mogel prilagoditi novim miselnosti. Omejil se je na vestno delo, ki ga je vršil nekoliko iz navade, in ni pokazal nobene iniciativnosti. Niti malo se ni zmenil, da bi postal svetovalec svojemu pranečaku. Ljubše mu je bilo, da je bil temu poslušen kot svojemu vladarju, s poslušnostjo starega vojaka. Čeprav mu je Nikolaj II. kazal veliko spoštovanje in posebno naklonjenost, ni nikdar bil v prvi vrsti med njegovimi svetovalci, kakor bi bilo želeli. Pustil je, da so delali drugi...

Veliki knez Mihael je malo prej izgubil svojo ženo... Imel je sedem otrok; hčerko, ki se je poročila v inozemstvu (kneginja Anastazija Meklenburg-Schwerin) in šest sinov, od katerih je najmlajši umrl za jetiko kmalu potem, ko je Nikolaj II. stopil na prestol. Od ostalih petih je četrti bil veliki knez Aleksander, ki se je poročil s carjevo sestro. Bil je zelo slavohepen in zagrižen tekmeec svojega bratranca velikega Alekseja za mesto poveljnika mornarice.

Njegov mlajši brat veliki knez Sergej Mihajlovič je bil topničar, kakor njegov oče, in bil določen, da stopi na očetovo mesto kot poveljnik topništva. Ta dva velika kneza sta bila skoraj enake starosti kot Nikolaj II. Bila sta njegova mladostna prijatelja in sta ohranila z njim intimne stike posebno še zaradi zakonske zveze med velikim knezom Aleksandrom in veliko kneginjo Ksenijo. Izmed mlajših treh sinov velikega kneza Aleksandra je bil veliki knez Jurij znamenit numizmatik in velik ljubitelj umetnosti; častnik je bil samo zato, ker je nosil častniško uniformo in se nikdar ni vmešaval v državne posele. Njegov brat, veliki knez Mihael, se je poročil morganatično v inozemstvu in se ni več prikazal v Petrogradu. Najmlajši pa, veliki knez Nikolaj Mihajlovič, je bil zelo znana osebnost v prestolnici. Ni imel vojaškega poklica in je nosil svojo uniformo samo zato, ker je ni mogel odložiti, toda njegove težnje so bile obrnjene drugam. Hlinil je politični radikalizem, ki mu je pridobil ime »Filip-Egalitete«. Nikakega dvoma ni, da je hotel igrati neko vlogo v notranjih neredih, ki so jih predvidevali že od začetka vladavine Nikolaja II. Nikakor ni nameraval izpolniti carja. Sicer pa bi to bilo nemogoče, kajti jasno je bilo, da bi monarhija propadla, če bi se revolucionarno gibanje razširilo. Veliki knez Nikolaj Mihajlovič ni stremel po vladarski oblasti. Bil je republikanec in se je navduševal za francoski parlamentarni sistem. Ta radikalizem, ki je bil precej nenavaden pri velikem knezu, bržkone ni bil iskren. Nikolaj je predvsem želel igrati važno vlogo v politiki, želel je, da bi mu bila poverjena važnejša naloga, kot je bila vojaška kariera, ki jo je imel kot možki član carske rodbine. Vsaka druga kariera mu je bila zabranjena in morda je bil prav to vzrok njegove upornosti, ki ga je spravila tako daleč, da je postal pravi nasprotnik oboječnega režima. Postal je nevaren sovražnik, ker je s svojim nepredvidnim govorjenjem nemalokrat napadal najvišje funkcije v državi in celo carja samega. Pozneje bomo še govorili o žalostni vlogi, ki jo je igral v zadnjih letih carske vladavine Nikolaja II. se je poglobil v zgodovinski študij in se je navduševal posebno za dobo Aleksandra I. in je postal eden izmed njegovih najboljsh zgodovinarjev.

Divje zeli, ki jih rabimo za solato

Sodobni časi so pripomogli in prisilili naše gospodinjke, da so posegle in same iznašle nove načine sodobne vojne kuhinje. V Nemčiji so na pr. izdali že v stotisočih izvodih drobne knjižice, ki poučujejo gospodinjke v vseh kuhinjskih težavah. Ker streme v sedanji vojni vse države za tem, da se gospodarsko zlasti glede hrane osamosvoje, pripravljajo in poučujejo ljudi, kako izrabiti naravne vire v prehrani. Pri nas gospodinjke vse premalo poznajo te naravne vire in zato ne bo odveč, če se nekoliko pozanimamo za poljske in gozdne, divje rastoče rastline, ki dajo okusno, zdravo in tečno hrano, če so le pravilno pripravljene.

Rastlinska hrana, pripravljena iz divje rastočih zeli vsebuje zelo veliko za naše življenje silno važnih hranilnih soli, dalje vitaminov in rastlinskih hormonov. Navzlic temu pa pustimo, da letno propade na tisoče kilogramov tako izdatne hrane samo zato, ker nismo dovolj poučeni in čutimo nekakšen odpor proti divje rastočim rastlinam. Naši zdravniki, bi morali vse bolj priporočati uživanje te hrane, ki je skoraj gotovo najbolj zdrava.

Na značilni vonj in okus po divjini bi se kaj kmalu privadili, posebno otrokom moramo nuditi čim več te rastlinske hrane, da se tako vzgoji nov rod, ki ne bo čutil odpora proti hrani iz divje rastočih zeli.

Spomladi je vsaka trava dobra pravi naš narodni pregovor. Tega so se naše babice prav dobro zavedale, zato so spomladi nabirale najrazličnejše rože za špinado. Kako okusno so pripravile špinado iz listov koprive! — Današnje, mlajše gospodinjke vsega tega ne znajo več. Denar, ki ga rabijo za nakup špinade, bi lahko pobrale v dobrih 5 minutah za plotom, kjer prav bujno rasto koprive. Na ta način bi si družine mnogo prihranile v denarju in hrani.

Iz divje rastočih zeli lahko pripravimo prav okusne solate različne špinade in dobre juhe. Seveda moramo poznati rastline in način kako jih pripravimo.

Za solato prihajajo predvsem v poštev *monticola*, ki je že vsem znan in ga pridelujejo tudi v vrtovih. Dalje da okusno jed regrat (*taraxacum officinale*). Grenčico, ki jo listi vsebujejo lahko odstranimo, če liste 1—2 uri namakamo v vodi. Mnogo manj znana je solata *podne kreše*. Po naših krajih raste vodna kreša v potokih in jarkih in jo je zelo mnogo. Spomladi nabiramo liste, ki dajo z limonovim sokom in oljem izborna solata.

Obletnica roparskega pohoda na Ig

Na Igu se spominjamo te dni obletnice lankskih dogodkov, ko so na Ig pridrla banditi. Zalogostni spomini so to: težke so posledice tistega začelka, ozračje se tudi do danes ni razčistilo...

Pripravljali smo se na birno: 15. maja je bilo že vse zanj urejeno — ozračje pa je bilo soparno; 16. maja bi prišel prevzvišeni g. škof, 17. maja bi bila birna... 15. maja popoldne pa je počilo in 17. so prišli banditi. V trepetu smo bili podnevi in ponoči. V tem času sta padla dva: Jenko Valentin in zaveden naš fant Janez Mrkun po domače Petračev Janez.

Ze na Igu, takoj prvo popoldne, so ju med zalivanje mučili: 19. maja pa jima je v Mačkovcu bila zadnja ura.

Nekaj vrstic naj za obletnico napišem Tebi, Petračev Janez! V resnici si Ti med prvimi kmečkimi ljudmi, ki so svoje prepričanje in zavednost potrdili s smrtjo. Upiralo bi se Tvojemu značaju, če bi zapisal, da si bil brez človeških slabosti: vendar je danes Tvoja podoba čista pred nami, ker je oprana s krvjo, prelito za vero in poštenost prepričanja. Kdor je zoper vero začel vpriti Tebe govoriti, je ob kratkem opravil. Znal si zastaviti besedo, s katero si užival svoje nasprotnike. Med prvimi na Igu si dvignil prapor borbe zoper komunizem. Nasprotniki so te potlačili, a Tvoja vera v zmago pravice živi v Tvojih tovariših in se bo uresničila: dobro zmagače, ko navidezno propade: trdno verujemo v vsajenje: poročilo si nam Ti in Tvoji nečeti sotrpini! Živi v Bogu in posreduj za nas!

Nadaljnje zgodbe so dokaj žalostne, pa precej podobne kot drugod po naši zemlji: solze in kri, strah in smrt... Komu drugemu naj jih pripisujemo kot njim, ki prinašajo lažno svobodo? Številke najbolj zgornjo dokazujejo goro preteklega leta na širšem izanskem ozemlju (Iz, Golo, Zelimlje, Tomičelji). Nasilno mrtvih: okrog 200, požignjen domov nad 300, koliko otrok je sirot brez očetov (kričeč primer: vas Gornji Ig — 16 številk — 4 družinski očetje mrtvi a skupaj 28 otrok, hiše porušene!). Vsa toska fara, del izanske se stiska pod tujimi strehami!

Naročajte »Slovenca«!

KULTURNI OBZORNIK

Paul Claudel, pesnik »Marijinega Oznanjenja«

Pred premiero v frančiškanski dvorani.

Ne le v sodobni francoski, marveč v vsej evropski književnosti, in v katoliški še posebej, je Paul Claudel po globini in širini svojih stvaritev ter svojstvenem umetniškem stilu pesnik prve vrste. Če blesti danes v francoskem Parnasu dvojce velikih imen: Valéry-Claudel, dajemo prednost, četudi gledamo samo z estetskega vidika, Claudelu. Oba, Valéry in Claudel, sta izšla iz šole velikih francoskih simbolistov: Rimbauda, Baudelaire in Mallarmé. Valéry, zastopnik »čistega«, matematičnega poezije, tvorec kristalno lepih, toda hladnih stihov in predstavnik mediteranskega latinskega duha, Claudel, vernik, pesnik-psalmist, pesniški oznanjevalec Boga in njegovih psovov v svet, umetnik silne tvorne moči in velike verujoče duše, predstavnik katoliškega univerzalizma in duha, morda edini, res »krščanski pesnik v nekrščanskem svetu« (Marakovič). Pesnitve, kot Pet velikih Od, Maša, Corona benignitatis anni Del, Pesmi ob času vojske, in drame Talec, Svileni čevlji, Marijino oznanjenje itd., dajejo njegovemu ustvarjanju pečat tistega, kar imenuje — prav za Claudela — René Labour: Planetarni značaj. V nekem svojem predavanju o Claudelu je povedal njegov iskreni občudovalec, čeprav idejno drugače usmerjeni Georges Duhamel: »Književnost, ki nas danes zanima, mora biti del našega življenja in naše duše.« S tem je najbolje označil Claudelov pomen, pa tudi pomen in nujnost take književnosti, ki jo Claudel zastopa. Nakratko:

Mlade poganjke vodne kreše uživamo surove in na drobno zrezane na kruhu. Če dodamo še nekaj surovega masla, bo okus mnogo boljši. — Tudi s trdo kuhanimi jajci, pečenim krompirjem, dobimo okusno jed. Vodno krešo uporabljamo še za rastlinske juhe, špinado in krompirjevo solato, da celo omaka je zelo okusna. Skoraj nikjer pri nas pa se ne uživa žličica (coble aria officialis). Ta rastlina vsebuje izredno mnogo vitamina C in jo zato zlasti priporočajo pri skorbutu. Iz nje pripravimo odlično solato, juho, špinado, lahko pa jo dodamo h krompirjevi in pesni solati.

Poleg teh rastlin nabiramo za solato še sledeče: bradavičnik ali lopatico (ficaria verna [ro-

Gabriele D'Annunzio: »Jorijeva hči«

(Premiera 19. maja 1942.)

V Jorijevi hčeri se je vrnil pesnik v svojo rojstno vas, v Abruze, ki jih je opisoval že tolikokrat prej v svojih novelah. Zazel je svoje rojake, njih ljubezen do zemlje in doma, zazel vsa njih stara vero, ki živi v preprostem pastirju in v abruškem kmetu. Pesnik se je ustavil po dolgih potovanjih doma in zapel o vaškem življenju, ne morda o življenju sredi največjega dela, ampak tedaj, ko so žanji končali že z delom in se pijani in razgreti od vročine veselje. Ustavil se je ob slovesnih dogodkih, ko vas obhaja ženitev kmečkega sina in pastirja. D'Annunzio je pretil v blestečo besedo navade in obrede teh preprostih ljudi.

Lazarjev sin Aliji se ženi in sorodniki so pri njem z darovi. Sredi obreda rumenega žita plane v hišo Mila, Jorijeva hči in išče zavetja pred razuzdanimi žanji: po stari navadi je namreč čarovnikova hči nezaščiten. Mila prosi pomoči, a v vseh svatovsko razpoloženih sorodnikih raste prepričanje, da prinaša ta ženska žalost in jezo ter nesrečo. Mati Candija, v kateri se je že zganilo srce v dobroti, tudi nesrečna:

Obisk te naše žlahte
pretrgala si in si slutnja
zlovestne nam v sreih ubudila;
da vse moje bitje se joče
in vsa je v solzah moja duša.
Snetivo je zdaj atše žito!

Aliji že hoče pogrnati Milo iz hiše, kar zagleda za njo nemega angela. Pastir zasliši v njem lepote Miline duše in pade prevzet na kolena. To doživljuje roditelji in veliko ljubezen. Aliji in Mila odideta v gore, v pastirsko kočjo. Sredi prirode živita, prepričana, da jima bo Bog vse odpustil. Njuna ljubezen je nežna in čista. Sredi te poezije ljubezni pa stopi strast. Alijegov oče, ki se je bil tudi vnel za Jorijevo hčer, jo hoče zase in jo odpeljati s seboj, sklicujoč na staro patriarhalno pravico. V prepričanju ubije sin svojega očeta. S tem pa se je obsojal sam na smrt, a Mila se žrtvuje zanj, ga reši in sama pogine.

Taka je zgodba Jorijeve hčere. V delu ni intelektualnih motivov, vse gre v tej drami, posebno v prvem dejanju, za tem, da se ustvari vzdušje usodnega in tubornega pričakovanja, ki je značilno za vsa to pastoralna tragedija. V tem delu sta pesniku zelo dobro služili njegova izborna stilistika in ljubezen do vabljivih in starih vrah in tradicij njegovega rojstnega kraja. To dvoje daje vtis kot da bi bolj kot tragediji, prisostvovali uprizoritvi legende. V tem delu je glavni pesnikov motiv — razlivanje čustev — našel svoje barvito ozadje. Toda že v drugem dejanju se zdi, da ga je estetičizem začel utrujati in ko tragedija prehaja k jasnemu razpletu, ima občutek kot da D'Annunzio poezija ni nujno navezana na snov tragedije.

Na sanjamev ozadju pesmi in prostranih, skoraj neresničnih pokrajin, se gibljejo osebe — nežne, umirjene in silne — ne kakor žive osebe, ampak kot odmevi. In spet druge, svobodne, poželjive, strastne, ki ne poznajo nobenih zakonov in postav in ne vedo, da so povsod stavljeni meje, ki jih ne more in ne sme prestopiti nihče ne kaznovan. Osebe, ki v svojem čustvu, v svoji ljubezni žrtvujejo vse ter z lažjo in prevaro, ki nas ne pomirja, rešujejo in pogubljajo. Morda so D'Annunzijeve Abruze zelo mestni, aionski, morda preveč razmišljajo o svojih čustvih, vendar je Jorijeva hči učinkovita, krvava dramatična bajka. Vse je združil pesnik v njej: največje grobosti in zločine, pa najnežnejšo ljubezen in odpoved. Vražje, poganstvo, naturalizem in krščanstvo, vero in najčistejši simbol. Folkloro, pisano življenje gorske vasi in nenapadne stare postavbe in zakone domačega rodu. Vse pa je s čudovito apretnostjo in s krasnim jezikom združil v tragedijo, ki ni v vsem zaključna celota, vendar pa pesem, ki osvoji in prevzame.

Ustvariti odsko podobno te drame ni lahka naloga. Poudariti je treba vse učinkovitosti dela, ki jih je pesnik kar nanzal skozi vso tragedijo. Velike naloge stavljajo množestveni prizori in tako zelo različne dramske sestavine dela. Režiser, gospod Milan Skrbinešek, je svojo nalogo popolnoma

nunculus ficaria), kozjo nogo ali regačico (aegopodium podagraria), mlado listje lapuha (tussitago tartara), kurja čevca (stellaria media) in liste ozkolistnega trpotca (plantago lanceolata).

Naše gospodinjke bo gotovo najbolj zanimala praktična stran, kako to »divjoc solato pripraviti. Okus in prebavljivost solate mnogo zboljšamo, če jo prej na drobno zrežemo. Po možnosti opravimo to vsaj 6 ur pred jedjo, med tem naj stoji solata v pokriti porcelanasti ali vsaj dobro položeni posodi. Za zabelo vzamemo olje in kis ali še boljše limonov sok. Seveda je solata zelo dobra s kislo smetano, mlekom, ki ostane ko delamo maslo itd. Okus zboljšamo z dodatkom krompirja in pese ali črne redkve in sladkorja. Sicer pa gospodinjke samo najbolj vedo, kaj sitnim možem najbolj godi. Po tem naj se tudi ravna.

rešil in je to njegov, do zdaj gotovo največji uspeh v režiji. Vse dogajanje je posteljavito in primerno sceno, razdelil je skupine in zbor v prostor tako, da so prišli do popolnega izraza. Ko bo zborna igra še bolj vigrana, bo lahko dosegla še večje učinkovitosti. Edino v zadnjem dejanju bi vrnitev omanjenega sina materi v naročje vendarle lahko prikazal drugače.

Naslovno vlogo je igrala ga. Boltar-Ukmarjeva. Njena do potankosti dognana in premišljena podoba močno učinkuje. Zajela je vso tragiko te ženske in jo s čudovito globino prikazala. V nesreči je trepeč njen obraz in njena notranjost, v čisti areči ljubezni je nežno dobra in vesela, v žrtvi srečna in trpeča obenem. To težko vlogo je gospe rešila res tako dovršeno in popolno, kakor bi je ne mogla nobena druga umetnica pri nas. — Pastirja Alijiga je igral g. Vl. Skrbinešek, ki je tudi v tej vlogi dokazal svoj veliki igralski dar. Njegov pastir je miren, nekam zaspan, močan in priroden, nagel in apeten. Zdrži tako in podobna razpoloženja in narave v sebi zahteva zares močnega igralca. Ko bi Vl. Skrbinešek polagal še večjo pažnjo na kulturo govora (jasna izgovorjava, pravilna artikulacija, nastavek i-a, ki ga redno izgovarja kot trdi l...) bi se povzpela na najvišjo stopnjo igralskega oblikovanja. — Mater Candijo je prikazala ga. Marija Vera s tistim popolnim razumevanjem in s tisto globoko umetniško silo, kot to more le Marija Vera. Te močne žene, trpeče matere, ki jih ustvarja ta umetnica na našem odru, so postavbe, ki bodo živele še tedaj, ko te igralke ne bo več na deskah. — G. Levar je prikazal vso strastnost in nižno podlega človeka Lazarja. — Tri hčerke, Splendoro, Favetto in Ornello so lepo zaigrale gospe Starčeva, Razbergerjeva in Levarjeva. V prvem prizoru so čudovito žive, vročerkve Italijanke, potem pa v nesreči družine žalostne do konca. Vse to igro in prehod iz čustva v čustvo so gospe igrale s popolno dovršenostjo. Posebno lepo je prikazala nežno Ornello ga. Levarjeva. — Žene, sorodnice in vaščanke, so z velikim razumevanjem prikazale obred rumenega žita ob poroki in izražale z veliko prepričljivostjo staro vero svojega rodu. — Femo je igral g. Bratina. Res, da nima lahke igre, vendar se zdi, da živi še preveč v svoji prejšnji vlogi. — Starko zelenjarko je zelo dobro prikazala ga. Nablocka. — Kopača zakladov je igral g. Benedičič, ki je dober v maski in mimiki, svetnika s hriba pa g. P. Kovič, ki je prav tako v zunanji podobi zelo dober, le notranje vsebine in polnosti mu mora dati več. — Omeniti je treba še obsedenca g. Podgorška in pa žanjce gg. Nakresta, Verdonika in Tirana, ki so ustvarili tudi lepe podobe. — Zalovalke so s svojo igro in s petjem podortale tesnobo in težko vzdušje tretjega dejanja. Posebno je treba omeniti drugo Zalovalko go. Stritarjevo.

Tako so igralci pripomogli s svojimi res dovršenimi podobami do uspeha te tragedije. A treba je omeniti tudi izredno lep in tekoč prevod pesnika Alojzija Gradnika. Igralci so bili deležni velikega priznanja ob občinstvu, tudi od italijanskih odličnikov, ki so se udeležili premiere. Predstavi je prisostvoval tudi Eksc. Visoki komisar Grazioli z gospo. P. V Kalu pri Semiču je živel slepi siromak Čren Martin. Nikdar v življenju ni videl zlatega sonca, bil je od rojstva slep. Bil je pa kljub svoji revščini pošten in dober in se pribračen kos kruha je delil s trpini. Vsi so ga imeli radi. Ko se je vračal iz Semiča na Gradnik, ga ustavi patrola banditov. »Tovariši odkod?« »Iz Semiča gospodje!« »Kakšni gospodje, mi smo tovariši. Koga si videl v Semiču?« »Slep sem, nikogar nisem mogel videti.« »Lažeš pes!« in že so začele padati batine po siromaku, dokler se ni mrtev zgrudil.

Plut Alojzija iz Vrtače je bila tik pred poroko. Bila je že oklicana ter se pripravljala na svoj vzvišen poklic žene in matere. Okrog

Spet banditski umori v Beli krajini

15. maja tega leta pa jo je zajela skupina banditov, jo odgnala na Spodnji Suhor, nato pa v Drage, kjer je bila zaklana. Zverinski razbojnik se res ne strašijo nobenega krvoprelitja.

Plut Alojzija iz Vrtače je bila tik pred poroko. Bila je že oklicana ter se pripravljala na svoj vzvišen poklic žene in matere. Okrog

Zakonec!

Ljubljanski župniki najlepše vabijo može in žene, da bi se v nedeljo, 23. maja, ob 5 popoldne zbrali k slovesni posvetitvi brezmadežnemu Marijinemu Sreč, vsak v svoji župni cerkvi.

Klic naših župnikov k tej nadvse važni posvetitvi, — lahko rečemo v vrsti priprav na vsesplošno posvetitev škofije 30. maja najvažnejši, najlepši in najgloblji pripravi, naj bi zajel vse može in žene, zlasti stare brez izjeme in jih združil ob naši Vodnici v vzvišeni misli, da je treba rešiti narod iz stisk in zablod z doprinosanjem osebnih žitev, s pokoro, s osebnim poboljšanjem, s dobrovoljnim spoznavanjem, da je prava pot naše narodne obnove le po poti resnice, pravice in lepote božje.

V izrednem času prihaja ta klic. Vse naš narod je hudo preizkušan zaradi zunanjih svetovnih dogodkov in tudi zaradi takih, ki so zrasli pri nas doma zaradi zmotnih osnov človeškega mišljenja in zgrešenega življenja. Poti iz stisk in zablod iščemo danes vsi, vsak posameznik in ves svet. Vsak pošten človek more priznati, da vse, kar ima naporno podlago, danes razpada. Vsi dobro čutimo, da nas iz teh grozot ne more rešiti človeška moč, ampak samo božja pomoč. Marija, naša Mati, katere se je naš narod vedno oklepal v vseh težkih trenutkih svoje preteklosti, pa je v Fatimi dobrotno vsemu svetu jasno pokazala, v čem je rešitev sveta. Naročila je: »Trebja je, da ljudje spremenijo življenje, se poboljšajo, delajo pokoro, molijo in se žrtvujejo za grešnike, ne želijo več Gospoda, ker je že vse preveč žaljen.«

Ali ne homo že v tem nekaj žrtvovati, če homo skušali pohiteti sami v župnišči cerkve, da izpovevmo to plemenito dejanje posvetitve, izročitve Njej, ki je od nekdanja naša zavetnica, kljub temu, da smo se morda že posvetili.

Ker ste zakonec nositelji zakonskih celic, iz katerih dobiva narod svoje hčere in sinove in v veliki meri tudi svoj duhovni obraz, so te posvetitve v nedeljo tako velikega pomena, tako bistvene važnosti v vsem letošnjem čenjenju Matere božje, da je zaradi njih prav, če opustite vse kakršne koli druge prireditve in da se zadržite za piščlo uro v svoji farni cerkvi, kjer boste izpovedali to lepo dejanje posvetitve brezmadežnemu Marijinemu Sreč.

Ako s to udeležbo kaj žrtvujemo, storimo to radi v spokornem duhu. Saj bomo morda žrtvovali le kak nagib po lepem izletu in podobno, pa je prav, da to žrtvujemo v duhu pokore za svoje in drugih pregrehe.

Notranji mir in ureditev po načelih krščanske pravičnosti in ljubezni v edinstvi in zvestobi Bogu naj prejme narod, družine in posamezniki.

Zaradi vas samih, zlasti pa zaradi naših družin, pojdite, može in žene, matere in očetje v nedeljo k posvetitvam v župne cerkve in se izročite Njej, ki hoče nam vsem toliko dobrega!

Spored Marijanske akademije

ljudskoškolskih otrok v nedeljo, 23. t. m. ob 11. dopoldne v Unionski dvorani pod pokroviteljstvom prevzvišenega dr. Gregorija Rožmana.

1. P. Krizostom: »Marija imam te resnično radi. Recitacija.
2. P. Frančišek Ačko: »Poglej oltarček...« Breda Šček: »Stotisoč pozdravov.« Stanko Premrl: »Češčena Marija.« Mihelčič: »Slovenska zemlja.« Poje otroški zbor.
3. P. Krizostom: »Moje strune kronani kraljici.« Recitacija.
4. P. Krizostom: »Marija sprejmi me v svoje Srce.« Zborna recitacija.
5. Vodopivec: »Nedeljsko jutro.« Pojo deklice.
6. Lojze Mav: »Najmanjši izmed malih venčajo Marijino Srce.«
7. Nikolaj Jeločnik: »Marijin čudež.« — Prizorček.
8. P. Krizostom: »Naša trdnjava.« Zborna recitacija in petje.

Vstopnice za ljudskoškolsko mladino so se deži po 4 lire, stojišča po 2 lire. — Predprodaja vstopnic je v trgovini Štiligoj, Frančiškanska ulica 1.

NAROČAJTE »SLOVENCA«

frančiškanski dvorani bo vreden kulturni in katoliški dogodek. Ze zdavnaj bi ga morali videti na našem največjem odru, ki pa ni našlo mesta zanj, pač pa za razne — svedroce. S. Š.

Vsebina in simbolni pomen »Marijinega Oznanjenja«

1. Vsebina.

Marijino oznanjenje je Paula Claudela najlepša drama. Ko so jo l. 1912. po tretji predelavi prvič igrali, so vsi strmeli, češ to je res čudovita drama. Claudel jo je imenoval misterij, kar bi se reko: igra polna skrivnosti. In res, že dejanje samo je skrivnostno. Zakaj razen krize v prvem aktu se prav za prav vse godi za odrom. Dejanje je treba sestaviti iz nekaterih točk, ki tonejo v pogovoru. A pogovor se ne prede po klasičnih vzorcih: osebe ne povedo jasno, kaj so, kaj delajo, kaj morejo, ampak zadevajo se ob eto in eto točkah, ki se ti zde brez zveze, že gledaš površno. Ugibajo se in mi jih ugibamo. Od trenutka do trenutka pa se zabliska, da jim pogledamo v globino srca.

Godi se pa tole: Ana (in A. Debeljakov prevodu Andrej) Vercors, kmet v Comberonu na Francoskem, določi svojo starejšo hči, osemnajstletno Violano, svojemu zvestemu hlapcu Jakobu. Jakob pa ljubi tudi Vercorsova mlajša hči Mara, eebično, materialistično bitje. Mara se želi z Jakobom poročiti še posebno zato, da bi tako podedovala očetovo premoženje. Zato snuje načrte, da bi spodenela sestro, krotko Violano.

Potem ko je Vercors zaročil Violano z Jakobom, se odpravi na pot v Sveto deželo. To je proti l. 1430. h koncu srednjega veka. Velika družina krščanskih narodov je skoro obupala. Francozi nimajo kralja, kristjani pa imajo namesto euega pa-

Droline novice

Koledar

Sobota, 22. velikega travna: Emil in Kast. mučenca; Rita, vdova; Roman, opat.
Nedelja, 23. velikega travna: Jan. Rossi, spoznavalec; Deziderij, škof in mučenec; Bazilej, škof in mučenec.

Zgodovinski paberki

22. velikega travna:

L. 1815 se je rodil v Leipzigu tvorec muzikalne drame in reformator gledališča ter eden najpomembnejših komponistov Rihard Wagner. Mlada leta je preživel v Dresdenu in Leipzigu, kjer je študiral filozofijo in estetiko, pa se nato povsem posvetil glasbi. V njegovih muzikalnih dramah se je približala pesnitev glasbi in glasba pesnitvi, nalogo antičnega kora je prevzel orkester, ki na simfonično-polifonični način izraža in spremlja zunanji in notranji potek najtajnejših strani duševnega življenja nastopajočih oseb. Začel je pod Beethovnovim vplivom, prva dela kažejo se precejšnji prizvok romantike. Opera »Rienzi« (1838-40) pa že kaže v svoji obdelavi prihajajočega komponista dramatika. Umrl je v Benetkah l. 1885.

L. 1882 so dogradili Švicarji v italijanskim sodelovanjem 15 km dolgi St. Gotthardski predor, ki veže severno Italijo s Švicarj.

L. 1885 je umrl v Parizu »kralj francoske literature v 19. stoletju, lirik, epik, dramatik in kritik Victor Hugo. Z očetom, napoleonskim generalom, je preživel otroško dobo v Napulju in Madridu, potem se je naselil z materjo v Parizu in šel o pravecu 1851. leta v pregnanstvo v Bruselj in Jersey in Guernsey, kjer si je zgradil dom. Po sedanskem porazu l. 1870 se je vrnil v Pariz in se vrgel v politiko. Ko je umrl, so ga pokopali kakor kakega kralja. Bil je sn svojih dob, menjal nazore, kakor ga je gnilo čustvo, bil v mladosti veren kristjan, »ki je slavil bourbonski prestol in katoliški oltar, se naglil k bonapartistom, ločil od cerkve, se prelevil v republikanca in nacionalista, v internacionalista in socialista, častil domovino in svobodo, oznanjal versko strpnost in mednarodno spravo. Od njegovih del so najbolj znane drame: Cromwell, Hernani, najslavnejša drama francoske romantike, dalje Marion Delorme, Le roi s'amuse, Lucrèce Borgia in romana: Notre-Dame de Paris in Les misérables.

Novi grobovi

† V Ljubljani se je dne 21. maja po dolgi in težki bolezni vdano preselil k Bogu g. Drago Capuder, star 28 let, iz znane in ugledne družine dr. K. Capudra. Pokojnik, ki ni imel od zemškega življenja ničesar lepega, bo našel zdaj svojo srečo pri Bogu. Zalujočim staršem, sestram, bratom in ostalim svojem naši iskreno sožalje!

† V Ljubljani je v visoki starosti 87 let mirno v Gospodu zaspala gospa **Františka Može**. Pogreb bo v soboto, 22. maja, ob pol štirih popoldne iz kapelice sv. Františka na Zalah na pokopališču k Sv. Križu.

Naj ji sveti večna luč! Zalujočemu g. sinu in ostalim sorodnikom naše iskreno sožalje!

Starši!

V nedeljo, 23. maja, ob 11 dopoldne pojdemo vsi v Unionsko dvorano gledat otroke, ki se bodo izkazali z akademijo v čast Materi božji.

Vstopnice so v predprodaji v trgovini Stifilgoj. Vodstva šol naj preskrbe skupinske vstopnice za mladino, ki jih dobe od 4 lire navzdol!

— Gostovanje ital. igralske družine RENZO RICCI bo v ponedeljek, 24. torek, 25. in sredo, 26. maja, v dramskem gledališču. Začetek vsakokrat ob 18. Ta gledališka družina slovi kot ena najboljših v sodobni Italiji. Igrali bodo dve sodobni italijanski komediji in dramo slavnega, pred kratkim umrlega dramatika Roberta Braccia »Mali svetnik«. Druga dva avtorja sta Cesare Viola z igrjo »Skupno življenje« in Vincenzo Trieri z igrjo »Tako ljubili«. Glavne vloge pri vseh treh predstavah so v rokah vodje te skupine Renza Riccija in prve igralka Eve Magni. Vstopnice za ta gostovanja bodo v predprodaji pri dnevnih blagajni in opernem gledališču od sobote od 10.30 dalje. Cene normalne dramske.

— **Železniški upokojenci!** Po pozivu Pokrajinskega sveta korporacij v svrhu preskrbe drv, mora postaja Ljubljana predložiti odgovarjajoči seznam.

peča kar tri. Ker je svet ves zbežan zaradi vojsk in prevarov, Anu Vercorsu vesti ne pusti, da bi ostal doma v miru in sreči. Zato gre na daljno božjo pot, da bo molil in bo sedem let suženj pri Saraceni.

Ko je stari gospodar odsoten, napne Mara vse silne. Sestro Violano zatoži Jakobu, da se mu je izneverila in da zdaj namesto njega ljubi graditelja stolnice, umetnika Petra iz Craona (Kraona). Ta si je res hotel pridobiti Violanino ljubezen s silo, toda Violana je bila za njegove zapeljive besede gluha. Za kazen je Bog umetnika udaril z gobjami. Polna Kristusove ljubezni mu Violana streže, in ko se govavec pogreza v obup, ga poljubi s Kristusovim poljubom, pač v tedanjem prepričanju, da gob mora rešiti le deviška duša. »Zakaj si ga poljubila?« jo bo vprašal nekega dne Jakob, njen zaročenec, in Violana mu bo odgovorila z iskrenostjo umirajočega človeka: »Ah, bil je tako zelo žalosten, jaz pa tako srečna! Mara pa to s pretiravanjem in natočevanjem prinese Jakobu.

Ta najorej ne more verjeti in še naprej ljubi Violano. Zdj Mara vpreže v svoje kovarstvo tudi mater Elizabeto, sicer dobro, a preveč zemeljsko ženo, sestro pa zagrozi da se bo na njen poročni dan obesila. Krotki Violani se obunana sestra zamisli; hoče ji rešiti telo in dušo. Obkle se v po-ročno dalmatiko, prav tako, kakor so je nosile etroge redovnice, ki so se Bogu žrtvovale v Marijinem (Šmarjanskem) samostanu na hribčku nad Vercorsovim posestvom. Jakob misleč, da gresta k poroki, vdano poklanja svoje srce nevesti. Violana pa pusti, da ji ljubljani ženini zopet in zopet ponovi svoje obljube; toda iz toplota tega razgovora diha nesrečna slutnja, ki prinaša smrtni vonj, tako domače Claudelo, kadar slika ljubezen. Violana razodene Jakobu, da je v Petrovi službi našla gobe in da se namesto z njim poroča z bo-

Vsi upokojenci okoliških občin mesta Ljubljane kot Ježica, Dev. Marija v Polju, Dobrunje, Rudnik, Brezovica in Dobrova naj se nujno zgledajo na postaji Ljubljana v pomožnem uradu nasproti vozovne pisarne v sladišču. Rok do vključno 29. t. m.

— **Se so hladna jutra.** V četrtek je bil podnevi topel in jasen. Marsikdo pričakuje, da pritisne hujša vročina, vendar se sedaj giblje mo v zmerni vročini, ki presega le nekaj stopinj nad 20 Celzija. V četrtek je bil v mestu zaznamovan temperaturni maksimum +21°, v petek zjutraj je po barjanski ravni valovila megla. Dopoldne je bilo lepo in jasno. Noči so sedaj izredno lepe. Barometer je v petek dosegel stanje 768.3 mm. V četrtek proti večeru se je močno pooblačilo. Dežja pa ni bilo.

— **Razprave pred ljubljanskim malim kazenskim senatom.** Mali kazenski senat v Ljubljani je ta teden v torek in sredo sodil več nevarnih tatov. Zaradi dvakratnega zločina vlomne tatvine je bil 32letni kovaški pomoč-

nik Jože Berlot, doma iz Smartna pri Litiji, obsojen na 1 leto in 5 mesecev robije. Najprej si je ponoči 20. decembra lani prilastil 5 pogonskih jermenov in precej pločevine v vrednosti 20.250 lir. Vse je bilo last tovarnarja Ivana Bernika. Ponoči 11. februarja pa je Berlot odnesel tovarnarju Jerneju Jeleniču elektromotor in pogonski jermen, vse v vrednosti 10 tisoč lir. Obe tatvine je Berlot priznal. Dalje je bil obsojen samski delavec France Loriger, rojen 2. aprila 1905 v Šmarju pri Jelšah, zaradi vlomne tatvine na 7 mesecev strogega zapor, ker je v neki gostilni ukradel gostu suknjič, vreden 200 lir, in natakariči Tončki 600 lir vredno 9 litrsko pletenko. — Na osem mesecev strogega zapor je bil obsojen Karol Godler, samski delavec, doma iz Zgor. Sv. Lenarta pri Brežicah, zaradi zločina tatvine, ker je 14. aprila letos ukradel v neki gostilni natakariči Angele zimski plašč, v katerem je bilo 280 lir gotovine. Tat je bil k sreči zasačen in flagrantni in nima natakariča nobene škode.

— **Nesreče na deželi.** Janez Tomšič, 3 letni posestnik, sin v Lanišču, je prišel v bolnišnico hudo poškodovan po glavi. Razbesnel vol ga je podrl. Fantek je bil v veliki nevarnosti, da ga vol z rogovi prederi. — Koželj Bernard, 4 letni posestnikov sin v Trebnjem, je padel s peči in si zlomil desno roko.

Iz dela in življenja - od tu in tam

Z Gorenjskega

Redek ptičji gost na Gorenjskem. Okrožni lovski mojster za kranjsko lovsko okrožje je sporočil, da je videl nad Naklem v višini 200 m planinskega orla, kako je vozil v velikih krogih. Pod njim in ne daleč vstran sta se spretelavala še dva krakulja in en skobec, vendar se kraljevska ptica ni zmenila zanje. Kake pol ure je lovski mojster mogel opazovati planinskega orla, ki je nato odjadril proti severu. Pred nekaj leti so bili planinski orli še doma v prepadih na Storžiču. Na žalost sedaj ne gnezdiijo več tam in je planinski orol, ki so ga opazili, najbrž priletel s severa le na obisk.

S Spodnjega Štajerskega

Štajersko kmetijstvo v pridelovalni bitki. V zvezi s pridelovalno bitko za kmetijsko območje Štajerske je bilo v zimi leta 1942-43 prirejenih vsega skupaj 1081 zborovanj, katerih se je udeležilo 107.000 spodnjoštajerskih kmetov. V istem času so predvajali filme skupno na 461 predstavah in sicer skupno 42.600 obiskovalcem. Vsega skupaj so predvajali največ filme državnega prehranjevalnega urada. Kmetje so se teh prireditve kljub temu, da so včasih morali božiti zelo daleč k predstavam in zborovanjem, zelo radi udeleževali in odnesli od njih tudi znatne koristi.

Zbirka starih oblik in obutve bo prirejena na vsem Spodnjem Štajerskem od 23. maja do 12. junija. Časopisi opozarjajo gospodinjice, naj dobro pregledajo stare zaloge in naberejo vse nepotrebne tkanine ter jih oddajo na zbirališčih krajevnih skupin. Posebej opozarjajo oglaš na to, kako stare enjke lahko še koristijo, če se zberejo in nato oddajo in končno poslano surovino za nove tkanine. Časopis objavlja tudi podroben seznam vseh najrazličnejših tkanin in ostankov tkanin, ki jih nabirke sprejemajo. Nabirati velja enjke vseh vrst iz volne, bombaža, platna, svile, umetne svile, konoplje, jute in umetnih voln. Dalje oblačila in obleke, stare perila, kravate, nogavice, stare zastave in zavese, preproge, vreče, klobuke, copate iz klobučevine pa naj si bodo te stvari razrgane, razrte od moljev, umazane, mastne ali kakor koli drugače za uporabo neprimerne. Dalje velja za obutve in škornje vseh vrst, da sprejema nabirka nošeno obutve, pa naj se tudi ne da več popraviti. Isto velja za usnjate gamaše, drugo usnjato robo, gumijaste čevlje in galoše. Vzporedno z vsem tem gre tudi nabirka že ponošene, a še uporabne moške in ženske obleke, moškega in ženskega perila.

O združitvišči v Dobrni prinaša mariborski tednik daljši članek s slikami. Najprej govori o zgodovini združitvišči, nato o njegovih tehničnih napravah pri zajetju toplih vrelcev. Združitvišče premore 260 sob.

Zborovanje krajevnih skupin v trboveljskem okrožju. V krajevnih skupinah Radeče pri Zid. mostu in St. Jurij pod Kumom so bili službeni sestanki v krajevnih skupinah. Zborov se je udeležil tudi okrožni vodja Eberhardt, ki je dajal navodila za nadaljnje delo in poudarjal, da se doseže najlepše uspehe s tovariškim sodelovanjem. Podčrtal je dalje, da je delo v štajerski domovinski zvezi častna služba, ki zahteva tem večjo požrtvovalnost ter koristi ljudstvu.

Prvi delopustni tečaj v Celju je bil minulo soboto in nedeljo. Prirejen je bil za člane socialnega skrbstva iz celjskega okrožja. Kot prvi je predaval načelnik socialnega skrbstva za vse okrožje dr. Wolloscheg o organizaciji socialnega skrbstva, ki ima sedaj že 46 posvetovalnic za matere. Te posvetovalnice je obiskalo 62.000 mater. Ureditve otroških vrtec tudi napreduje in bo do konca maja odprt v okrožju že 50. otroški vrtec.

Bila so nadalje še druga strokovna predavanja, tako je predaval član stranke Krönung o razvoju nacionalno-socialističnega socialnega skrbstva, okrv. vodja Dorfmeister je prevzel svetovno-nazorni in politični pouk.

Smrt uglednega posestnika in njegove hčere. V Budini v pljuškem okrožju so našli 73 letnega posestnika Alojzija Cimermana ubitega na njegovem dvorišču. Nekdo ga je ubil s krampom. Ista usoda je doletela posetnikovo 37 letno hčer Marijo Kovačec, ki je bila napadena v kolarni. Morilec je nato nakradel mast, meso in nekaj obleke. Oblasti so kmalu prijele morileca, 25 letnega pomožnega delavca Konrada Vilčnika, ki je dejanje priznal in povedal, da je storil vse to zato, ker je zvedel, da je Cimerman dobil 2000 M za opravljene dobave. Denarja seveda ni našel, ker je Cimerman spravil denar v Pljuju.

Smrtna kosa. V Mariboru sta umrla brivski mojster Otmaz Rescheneder in 61letna zasebnica Ivana Tarkoš; v Pljuju je umrla poznana lastnica trafike 57 letna Roza Kamenšak, v Hočah pri Mariboru pa je umrla vdova po nadučitelju Marija Mejovšek.

Iz Hrvaške

Odlikovanje voditelja nemške narodnostne skupine. Poglavinik je pred kratkim sprejel voditelja nemške narodnostne skupine v NDH dr. Altgayerja ter mu je v znak priznanja zaradi organizacije milice nemške narodnostne skupine in zaradi nje-nega sodelovanja pri trebljenju partizanskih skupin in zaradi uspešnega vodstva prehranjevalne organizacije podelil najvišje hrvaško odlikovanje red kralja Zvonimirja I. stopnje z zvezdo in meči.

Predlog o graditvi nove reprezentativne mestne palače v Zagrebu. Pred dnevi je imel v Zagrebu zanimivo predavanje o bodoči gradbeni delavnosti zagrebskega mesta, upokojeni tehnični nadzornik inž. Milan Panjkovič. V svojem govoru je omenjal velike sedanje ovire, zaradi katerih se zagrebsko mesto ne more razvijati tudi v širino. Po njegovem mnenju je glavna taka ovira železnica z vsemi svojimi postajami v mestu. Zato inž. Panjkovič predlaga premostitev železniške proge na južno obalo Save, kjer naj bi stala tudi nova reprezentativna postaja za osebnih in tovornih promet. Na mestu, kjer stoji današnji zagrebski glavni kolodvor pa naj po njegovem mnenju mestna občina zgradi monumentalno palačo za svoje potrebe. Mestna občina po Panjkovičem predlogu potrebuje za vse svoje urade tri velika in moderna urejena ter opremljena poslopja. V prvi palači naj bi imel svoje pisarne župan. V njej naj bi bila tudi velika posvetovalnica in vsi ostali mestni uradi, ki so danes raztreseni po celem mestu. Drugo poslopje bi bilo rezervirano za pisarne vseh mestnih podjetij, tako, mestne elektrarne, plinarne, cestne električne železnice, mestnega gasilstva, mestne hranilnice, mestne blaginje in mestne davčne uprave. V tretji palači bi bili prostori za glavno reprezentativno mestno posvetovalnico z veliko dvorano in vsemi potrebnimi stranskimi prostori, za mestno knjižnico, mestni muzej, mestni arhiv, slavnostno dvorano in županovi prostori za slovesne sprejeme. V njej bi bilo tudi več stanovanjskih prostorov, v katerih bi lahko stanovali visoki gosti, ki prihajajo na obisk v Zagreb. To poslopje bi imelo v sredi visok stolp, ki bi lahko služil kot opazovalnica za gasilsko stražo. Del sredstev, ki bi bila potrebna za zidanje teh palač bi zagrebska občina dobila lahko od prodaje vseh dosedanjih svojih hiš in stavb.

Obljetnica smrti dr. Merza. Dne 9. maja sta veliko križarsko bratstvo in aesterstvo v Zagrebu imela spominsko slovesnost ob petnaistletnici smrti svojega voditelja pok. dr. Merza. Zjutraj je bila najprej sveta maša, ki jo je služil nadškof dr. Ste-

Fantje - dekleta

samo za vas:

Jaklič: SVETLA POT (Cista mladost)
 Knjiga za dekleta in fante. Vez. 32 lir
 Toth: POMLADNI VIHARJI
 (Fantovska mladost) Br. 23, vez. 30 lir.
 Gerely: DAJ MI SVOJE SRCE
 Knjiga za dekleta. Br. 25 lir, vez. 35 lir
 Weiser: LUC Z GORA. Povest iz dijaškega življenja. Br. 14 lir, kar. 17 lir, vez. 21 lir

»LJUDSKA KNJIGARNA«

v Ljubljani - Pred Škofijo štev. 5
 M. klošičeva cesta 5 in podružnica
 Novo mesto (preje Krajec)

pinec, nato pa slovesna akademija. Popoldne so se zagrebški križarji zbrali polnoštevilno na grobu pok. Merza.

Novo hrvaške dobrodelne znamke. Hrvaški prometni minister je dovolil izdajo novih hrvaških pečtnih dobrodelnih znamk z doplačilom na osnovno vrednost. Cisti dobiček teh znamk, ki bodo v prometu meseca julija in avgusta, bo šel v sklad za podpiranje vdov, otrok in družin padlih hrvaških legionarjev.

Zidanje novih dežjih domov v NDH. Glavno ravnateljstvo za zdravstvo v NDH posveča veliko pozornost zidanju novih dežjih domov v posameznih hrvaških pokrajinskih erediščih. Da bi zidanje takih zdravstvenih, obče koristnih ustanov še bolj pospešilo, je dalo omenjeno ravnateljstvo izdelati enotne načrte za dečje domove, katere bodo postavili na sedežih vseh velikih žup.

Odlikovanje rudarjev v Tesliću. V Tesliću so imeli te dni veliko slovesnost, med katero so zastopniki hrvaške vlade izročili razna hrvaška vojaška odlikovanja tamošnjim rudarjem, železničarjem in domobrancem, ki so se v letošnjih zimskih mesecih krepko postavili po robu posameznim partizanskim oddelkom.

Tečaj za izdelovanje igračk pri vodstvu ustaske mladine. Vodstvo hrvaške ustaske mladine je pred kratkim odprlo tečaj za izdelovanje otroških igračk. Tečaj obiskuje precej otrok, ki so se pod strokovnim vodstvom že naučili izdelovati najrazličnejše igračke od enostavnih škatlic pa vse do lepega okrasja za božično drevo.

Na sedežu velike župe Pokupje v Karlovcu so pred kratkim ustanovili poseben sklad za obnovo porušjenih občinskih in šolskih poslopj na področju omenjene velike župe.

Iz Srbije

Glasbene prireditve beogradske radijske postaje. V vrsti glasnih prireditev, ki jih organizira beogradska radijska postaja, je ista postaja priredila prejšnji teden s svojim orkestrom dva simfonična koncerta. Prvi je bil v dvorani inženirskega doma ter je imel na sporedno veselo glasbo; drugi pa v veliki dvorani Kolarčeve ljudske univerze ter so na njem sodelovali tudi člani in članice nemške državne opere iz Hamburga, ki so se po svojem gostovanju v Sofiji ustavili v Beogradu.

Nova muzejska središča v Srbiji. Srbija je zelo bogata na zgodovinskih, narodopisnih in kulturno-zgodovinskih spomenikih in najdeninah. Da bi se te stvari čim bolj ohranile in zbrale v popolnejše zbirke, so v Beogradu ustanovili poseben odbor, ki je prevzel vso skrb za ohranjanje zgodovinskih in kulturnih spomenikov. Omenjeni odbor bo ukrenil vse potrebno, da bodo vsa srbska okrožna mesta dobila svoje muzeje. Vsak kraj bo seveda imel tudi svoje karakteristiko po predmetih, ki so jih v dotični pokrajini našli in izkopali. Za srbsko umetnost in zgodovino bodo vsekakor najvažnejši muzeji v Kragujevcu, Valjevu in Kruševcu, za narodno umetnost v Užicu, Kraljevu, Leskovcu in Sabcu, za arheološke najdbe pa v Požarevcu, Zaječarju in Jagodini.

Novo srbske znamke. Srbska poštna urrava je pred dnevi izdala nove poštne znamke v korist »Društva vojnih invalidov«. Znamk je štiri vrste in v različni vrednosti ter vse skupaj predstavljajo serijo. Dobi jih lahko tišči, ki si za ta namen nabavi poseben bon. Osnovna cena znaša 350 dinarjev.

Letošnja setev v Srbiji. Srbski minister za narodno gospodarstvo Radasov Veselinovič pravi v velikonočni številki Srbskega Naroda, da srbska zemlja še nikoli ni bila tako dobro in v tolikem obsegu obdelana, kakor je ravno sedaj. Srbski kmet je v polni meri pokazal razumevanje za načrtno gospodarstvo sedanje srbske Nedičeve vlade in je s tem tudi storil svojo dolžnost do domovine.

lana umrje. Peter Craonski jo dene v grob, oče Vercors pa se vrne iz saracenske sužnosti.

2. Simbolika.

Marijino oznanjenje je polno simbolov. Že naslov sam je skrivnosten. O Mariji darja moliti, a prisotna je v svoji svetlobi, ki se odbija na Violano; prisotna je v angelškem pozdravu, ki ga govore zvonovi in ki ga poslušajo Violana kakor sebi poslaneca. Podobno kakor Marija bo sprejela poslanstvo trpljenja za rešitev človeštva. Zato se igra začne z jutranjim angelovim sporočilom in konča z večernim Ave.

Na hribu, ki sanja nad posestvom njenega očeta, zaprti kakor v skrinji zaveze, se poučujajo v božji ljubezni, z molitvijo in s pokoro za grehe, ki jih ne poznajo, samostanske device. Violana je mladika, ki je poglala iz skrivne korenine, ki se je iz tega vrha poglobila v vnožje. Torej tudi Violana sama je sad duš, ki se v Bogu žrtvujejo, čeprav žive navidez neplodno bogomiselno življenje.

Gobe, ki jih je dobil Peter Craonski, potem ko je poskušil zlorabiti Violano, so očitno simbolne. Takoj ko je Violana gobavec odpustila in se ga usmilila, nesrečni ozdravi. To pa zato, ker je čista devica takrat vzela greh nase; zdaj je sama gobava. Te gobe so nedolžne, a Jakob, ki pozna le pravico, ne pa ljubezen, jih ne razume, zato so pregrada med zaročencema. Gobe so torej nosilke božjega zvanja, orodje preizkušnje in činiteljica Violanine svetlosti; iz njih zrasti trpečemu svetu rešenje, Mariji hčerki pa novo življenje.

Violanin sestanek z umetnikom Petrom je zjutraj, ob zarji življenjskega zvanja mladega dekleta. Z Jakobom se snide opoldne, v soncu in cvetju; z Maro in njenim mlrikom v snegu na sveti večer.

Mara pahne sestro v jamo, iz katere je kopal

sejalec katedral, umetnik Peter, pesek za svoje ustvarjanje. Pesek je umetniku služil zlasti za peči, v katerih je topil čudovita okna, skozi katera je v svetloste lila bajno razčlenjena božja svetloba. Podobno je gobavko bolečina, ki jo je sprejela iz ljubezni, očistila in prežarila, da je bila prozorno steklo za večno luč.

Peter Craonski, graditelj katedral in sejalec zvonikov v igri, posebno v zadnjem dejanju razlaga prav za prav Claudelove misli o pesništvu. Med drugim pravi, da bo postavil na vrh katedrale, ki jo gradi, kip gobave Violane v vsej njeni slavi, zaslepo Violano, vidno vsem očem. In upodobim jo z rokama, prekrizanimi na prsih, kakor klas, napol še v svojih resah ujet, pa z zavezanimi očmi, da bi bolje slišala, ker ne vidi, mestni hrup in poljski žum, človeški glas in hkratu božji glas. Tako je čista in vzvišena Claudelova poezija!

Igra se konča po Violanini smrti na combernonskem vrhu v senči starega samostana, ob poslavljajočem se jesenskem dnevu. Očak Ana (Andrej) Vercors se je vrnil iz Svete dežele, kjer je bil sedem let saracenski suženj. Devico Orleansko so pravkar sežgali, toda Angleži so se umaknili in krščanski narodi so se oddahnili od velikega razkola. To je letni čas sadov. Jakob objokuje Violano, Mara svoj zločin. Peter povisuje svojo umetnost in Ana Vercors svojo zemljo: »Izvršil sem svoje dnevno opravilo. Zdjaj je vsem kraj in konec; živim na pragu smrti in nedopovedljivo veselje me prežinja!«

To je samo nekaj simbolike v tem velikem misteriju. Če pravite, čemu tako, vam odgovarja Petrov valence (III 1): »Delati luč, ljudje krščanski, je težje nego delati zlato, nadimati to žilavo testo in mu prosojnost podeliti.« (P. Deffrennes, »Douceur de Violane« in Fr. Casnati »I drammi cristiani di Claude«, G. Colombo, »Aspetti religiosi nella letteratura... contemporanea«) J. Šimenc

Ni sonce - a ne preveč

Zanimiva opazovanja in doživetja

Žal, je človek tako ustvarjen, da ne pozna prave mere — kar velja tudi o uporabi sonca. »Kdor sprejme vase mnogo sonca, je ob pameti.« To je resnica, le to ni jasno, ali je bila tista oseba, ki se je tako dolgo sončila, že prej brez pameti, zakaj, kdor je duševno in telesno zdrav, itak ne bo držal na soncu dotlej, dokler ne bo že ves ožgan.

Res je, da bi lahko pustili še to neumnost več na svetu. Vendar ima ta neumnost jako hude posledice.

Že nekaj let vemo, na primer, da se vse vrste jetike poslabšajo, če je koža preveč na soncu. In znano je, da se v česeni pojavijo navidezno nove pljučne bolezni, ki so se zbudile zaradi čezmernega poletnega sončenja. Saj je toliko in toliko ljudi, ki imajo v pljučih ali v žlezah kali jetike, pa s tem strupom živijo v nekakem premirju, ker držimo bacile v »šahu«. Če pa telo oslabi, recimo zaradi nepredvidnega sončenja, pa napol premagani sovražnik dvigne glavo. In potem najde potrebnih živcev v oslabilenem organizmu, in nesreča je tu.

Kako se pa to opozorilo ujema z našimi predstavami

o »športnikih« in opaljeni koži?

Pred letom se je v nekem zdravniškem strokovnem listu neki športni zdravnik jako jasno izrazil o tej zadevi. Takoj v začetku navaja jako značilne besede, ki se prav nič ne skladajo s splošnim mnenjem. Pravi:

»Opaljeni atleti so zmeraj najslabši.«

In kaj nam povedo poskusi tega športnega zdravnika? Po nekem znanem športnem učitelju opozorjen na zveze med sončenjem in slabokrvnostjo, se je ta športni zdravnik lotil najprej tega vprašanja. Med vojaštvo, ki se je borilo na bojiščih v Macedoniji, je dognal, da so postali slabokrvni le tisti vojaki, ki so si v sončni pripeki slekli srnjake. Ko je zdravnik odredil, da naj ostanejo vojaki, ki so imeli delo na soncu, v »erajcah«, je slabokrvnost takoj izginila. Zdravnik je nadalje izbral nekaj vojakov, da so se sončili; druga skupina vojakov pa je delala v lahki obleki na soncu. Uspeh je bil ta, da se je zmanjšala krvna vrednota pri tistih, ki so se sončili. Dognal je zmanjšanje krvnega barvila do 63 odstotkov normalne vsebine. A tisti vojaki, ki so bili oblečeni in so se

polet tega še športno gibal, niso izgubili nobenih krvnih vrednot, razen enega vojaka, ki si je zvil nogo in bil tako primoran, da je mirno ležal na soncu in si je pri tem slekel srnjake. Tako je tudi pripadal k skupini 1 in se mu je zmanjšalo krvno barvilo.

Mimo anemije pa so se pridružili še drugi pojavi. Predvsem se je zmanjšal tek do jedri pri tistih, ki so se mirno sončili. Preiskava žleznega soka je pri večini pokazala pomanjkanje vsebine kislin, in zato so »koraj vsi tožili, da jih boli želodec. To so dejstva, ki jih je dognal športni zdravnik dr. Kramer.

Dasi to dognanje ni kdovekako veliko, ker je bila preskusna doba prekratka, pa so zdaj vendar razumljive besede o »opaljenih« in »zaj-slabilih« atletih. Po vsem tem je tudi umljivo, zakaj so se udeleženci olimpijade leta 1936 tako skrbno varovali sonca! Nihče od tekmo-

valcev na olimpijadi, niti ne plavalci, niso bili opaljeni od sonca — pravi ta zdravnik. Kalfornijski plavalec, svetovni rekordar Kiefer, je baje naravnost dejal: »Sonce ni dobro za športnike. Eden največjih današnjih športnikov, Nurni, ki je sicer tako redkobeseden, se je pri govoru o sončenju kar razvnel in rekel, da

»sonce slabi voljce

Nemški in švicarski mojstri v smučanju so se pri treningu zmeraj izogibali soncu in šele, ko so počivali, so se malo ulegli na sonce in takrat, ko so šli v hrib navzgor. Zato moramo soglašati s tem športnim zdravnikom, ko pravi, da »je to mestna iznajdba, da kdo ves gol ali napol gol dela na soncu«. Pravi kmet je na polju zmeraj oblečen in tudi pokrit in kmetice imajo ruto na glavi — in vse to je pravilno. Ljudje v tropskih pokrajinah pa se bojijo »sonca ko strupa, čemur se »zelenec« spočetka smeje, dokler sonca tudi njemu ni preveč.

Res je, da smo mi v svojih krajih precej prikrajšani glede na sonce. In zato kar hlepi-mo po njem in si ga privoščimo — preveč. Pravilno je tako, da se moramo na soncu gibati, če se pa uležemo, pa zmeraj brž v senco.

PRIJATELJA

Trgovca Katahira in Takamatsu sta bila že od mladih let prijatelja. Imela sta ista nagajna, vnetja sta bila za silkarstvo in pesništvo in se bolj sta se navezala drug na drugega, ko sta ob velikem potresu oba izgubila svojo ženo.

Pa se je čez noč primerilo, da je bila Katahira trgovina na robu propada. Zaradi bankrota nekake trgovine, ki mu je bil Katahira preveč zagnan, je bilo tudi njegovo podjetje uničeno. Seveda je skušal rešiti, kar je mogel in sledil je prodal celo svojo priljubljeno zbirko slik, svoj dragoceni porcelan in družinski nakit, da bi zadovoljil upnike. Vendar je še zmeraj dolžan 10.000 jenov, ki jih ni mogel nikjer dobiti.

Rad bi mu bil pomagal njegov premožni prijatelj Takamatsu in bi mu bil dal tisti potrebni znesek — in se več. Vendar je vedel, da je Katahira tako ponosen, da bi bil prej izvržen karakiri, ko da bi si od drugih izposljal denar.

Pa se je Takamatsu domislil majhne zvitice. Sel je k Katahira in dejal: »Ljubi moj, jutri odpotujem za leto dni, da bi svojemu sinu razkazal dežele zahodne bolnice in je umrl in ne bo nikoli več videl Nipponovega templja.

Katahira je vzel skrinjico v varstvo, želel je prijatelju srečno pot in se je od njega prisrčno poslovil.

Čez nekaj dni nato je res prišel imenovani trgovec po onih 10.000 jenov. Ko je bila skrinjica vročilo Katahira odprta in je trgovec prinesel denar, je bilo 10.000 jenov več, torej je bilo vsega skupaj v skrinjici 20.000 jenov.

»Moj prijatelj se je brskone zmotil,« je dejal Katahira in zmalaj za glavo.

Katahira se je to dozvedel kot namig usode in je po kratkem premisleku plačal s tem denarjem še ostali dolg. Teza pa ni stori zavoljo sebe, marveč zaradi svojih dveh sinov, ki bi bila brez njega, svojega rednika in vzgojitelja, izgubljena.

Nato se je pa tako vneto lotil dela za povzdig svoje trgovine, da je čez osem mesecev spravil skupaj onih 10.000 jenov in jih položil v prijateljevo skrinjico.

Prav čez leto po svojem odhodu se je Takamatsu vrnil spet v Kobe. A prišel je ves strl in uničen nazaj. Roka, njegov edini sin, njegov edini otrok, se je bil bil v potovanju nalezl neke zlobne bolezni in je umrl in ne bo nikoli več videl Nipponovega templja.

Ko se je Katahira polvil pri svojem neurečnem prijatelju, da bi mu vrnil skrinjico z 10.000 jeni, je Takamatsu žalostno odki-

mal, rekoč: »V skrinjici ni bilo nikoli več kot 20.000, drži moj. Le kar obdrži svoj denar.«

Tedaj je Katahira molče odšel. Drugo jutro je prišel s svojima sinovima, ki je bilo prvemu osem, drugemu pa devet let. In je prosil osirotelega moža: »Ljubi moj, za štirinajst dni moram iti na pot. Bodi tako dober in pazi medtem na moja dva fanti.«

To mu je prijatelj rad obljubil, in ko se je po njegovih hlihi spet razlegel otroški smeh, so mu je otajala njegova bolečina, žalost je minevala in postal je spet človek, ki za življenje iznova veseli.

Čez dva tedna se je Katahira vrnil s svoje poti in je nainel stopil k Takamatsuju. »Dragi moj,« je rekel, »prišel sem, da vzamem svojega sina domov.«

»Svoja dva sinova,« ga je ta popravil, »saj imaš vendar dva!«

»Ne, ne, samo enega sem ti pustil, da pazi nanj. Obdrži drugega.« Sele zdaj je Takamatsu razumel plemenitost svojega prijatelja, ki je hotel s to žrtvijo izraziti globok končast izraz krog vrata. Tedaj si je ubogi človek izbral majhne silne, vzgleda ga je v hrabrega, ponosnega moža in je v svoji starosti mogel doživeti veselje, da si je ta 1. 1935 kot mlad mornariški častnik v rusko-japonski vojni pridobil drugo najvišje japonsko odlikovanje za hrabrost.

Žaloigra družine Dostojevskega

Neki romunski list je objavil poročilo o usodi družine ruskega pisatelja Dostojevskega. Pisec omenjenega članka je dobil sinah Dostojevskega v Simferopolu, kjer živi v najhujši bedi. Do izbruha boljševiške revolucije se je mogla družina Dostojevskega brezskrbno preživljati z dohodki od književnih del velikega pisatelja in pa z državno pokojnino. A čim je izbruhnila revolucija, se je začela strahotna doba trpljenja te družine. Pobegniti je morala iz Petrograda, kjer so člani družine prej živeli. Žena Dostojevskega je našla zatočišče na majhnem posestvu na Krimu, ki je bilo njena last. Dostojevskega sin je pobegnil v Moskvo, misleč, da bi mogel rešiti kaj denarja, ki ga je imela družina v odnotnih bankah. Sinah pa je odšla k svojim staršem v Kavkaz. Ano Grigorijevno, žena Dostojevskega, so boljševiki po razpadu Wranglove armade prepodili in ji zažgali hišo. Morala je začeti beračiti, da se je mogla vsaj za silo preživljati, vendar je od stradanja onemogla in umrla in so jo pokopali v grob z več drugimi mlirči vred. Tudi sinah so zažgali streho nad glavo, vendar se je prebila skozi življenje z delom svojih rok. Njenega moža, edinega sina Dostojevskega, so boljševiki dalje preganjali. Tri leta se je skrival in so ga dobri ljudje podpirali. A te podpore so morale biti kaj borne, ker je zbolel od lakote in umrl za legarjem.

ČR?KOVNI?C?A

a-a-a-a-a-a-a-d-e-e-e-g-i-i-j-j-j-k-l-l-l-o-o-p-r-r-r-r-r-t-t-u-u-z

Fi
fi
fi
fi
fi

Iz 30 črk poleg danih dveh sestavi 6 besed, ki pomenijo (v drugačnem redu) naslednje: Italijanski dramatik († 1803); perzijski pesnik; grški izdajalec; prodajalnica; sleparji; snov za sveče ali milo.

Rešitev z dne 15. maja: Frinije; Ferrara; opereta; Teheran; Bamberg; Meander.

Drobna ljubljanska kronika

Priznanje Marije Pomočnice, svoje glavne zavetnice, prazniki krizanska moška kongregacija v nedeljo, 23. maja, z jutranjo in popoldansko službo božjo v krizanski cerkvi. Slovesen shod in obenem sprejem novih udov bo popoldne ob šestih (ne ob petih), da se morejo družbeniki udeležiti tudi praznovanja na Rakovniku.

Vae članice notranje Marijine kongregacije gospodinjstev pri 6. uršulskih oporazjarnah, da shod zaradi posvetitve Marijinega meseca brezduševno vse podrobno nedeljo v maju odpade. Vrh se pa shod v nedeljo, 23. maja, ob navadni uri popoldne. Sestanek strogo obvezen. — Voditelj.

Ustanove Roberta Kollmana za slepce in trgovske uslužbenke. Razpisanih je 22 mest Robert Kollmanove ustanove za podpiranje ubožnih ljubljanskih trgovskih uslužbenec v skupnem znesku letnih 17.880 lir in 14 mest R. Kollmanove ustanove za podpiranje ubožnih ljubljanskih trgovskih uslužbenec v skupnem znesku letnih 16.990 lir. Pravično do ustanov za slepce imajo revni slepci, ki imajo domovinsko pravico v občinah, ki so služili pri kakem ljubljanskem trgovskem podjetju in svojega uhošstva niso sami zakrivilji. Prošnje je treba oddati pri uršulnem poglavarstvu v Ljubljani do vključno nega 7. junija l. l. Službenim listom 22. razvidna je razpisa v »Službenem listu« 22. m. pri Društvu slepih. Pri Trgovskem društvu Merkur in na mestni razpisni deski na magistratu.

Opozorjamo ljubljansko občinstvo na vodstvo po razstavi v Jakopičevem paviljonu, ki ga bo imel v nedeljo, 23. t. m., ob

Štiri značilne poletne obleke

1. Pisana poletna obleka s dolгим životom in s krlom, ki je nekoliko nacu-bano. Vratni izrez je kvadrat in obrobjen z belim blazom, kakor so tudi ob

koncu života naznačen je pi obrobjen z belim blazom.

2. Najbolj značilni so pri tej poletni obleki topli, ki so urezani v blago. Izrez krog vrata je končast in

in obrobjen z belim pike-jem.

3. Preprosta obleka iz pisane svilne s temnim vložkom spredaj in s svetlo-modrim ovratnikom.

4. Majalni nagubani volančki na životu in na krilu so najbolj značilni za to obleko. Krog vrata je obleka visoko zaprta in je obrobjena z ozkim trakom iste blaga, kot je pas.

Kaki ostanki blaga ti torej vedno prav tako dobro služijo. Iz črnatiga ali vzorčastega ostanka blaga si napravil kak končast deški ovratnik in visok pas, ki se zapenja z več gumbi in ima dva velika žepa in daš oboje na obleko, ki se ti dozdeva »mrtev«. Iz ostankov enobarvne, mehke svilne lahko narediš široko pahovko ali pa za telovnik brez rokavov, ki se zapenja zadaj ali pa za klobučnik na glavi. Raki so po starosti izreku skladnostnežev užitni in najokusnejši v mesecih od maja do konca avgusta. Tako je tudi zapisan pisatelj in prirodoslovec France Erjavec. Seveda smo nedavno brali daljšo razpravo o rakah in kako jih je treba pravilno pripravljati in uživati. V Ljubljani so bili kaj redki »gurmanci«, ki so znali pravilno raka jesti. Toda vsako, kdo je najraje srebal rakovo južico, ki jo znate nekatero stare kuharice izredno okusno pripraviti. Polje rakov in žabih krakov je neka barjanska prodajalica tudi ribe, v prvi vrsti belice, ki so bile po 40 lir kilogram.

Ponesrečen v Ljubljani. Črne Michael je starček 74 let in stanuje v mestnem zavodu za onemogle. Pred dnevi je padel po stopnicah in si zlomil desno roko. Prepeljali so ga v splošno bolnišnico na kirurški oddelki. — Nekdajki manjša nesreča je zadela mestno onemoglo Marijo Sajbičovo, staro 65 let. Ta je pri padcu došla v soderjev oin, je padel in se hudo poškodoval na desni nogi. — 13 letni dijak Milana Pajenka je s sromom kosil travo za žajzke. Močno se je z njim uredil v levo roko, da je bil pristiljen iskati zdrav pomoč na kirurškem oddelku splošne bolnišnice.

Poizvedovanja

Ukraden je bil dne 19. t. m. med 12 in 13 izpred delikaten trgovci Fr. K. b. a. m. na Kongresnem trgu skoraj nov, velik tri-ekiel z evidenčno številko 404. Opozarjamo

OTROŠKI KOTICEK

Lea Fatur

Roža in Kopriva

(Pripovedka)

»Kaj bo tak smrkovec tebe učil!« bruhe neka pekočih kopriv iz ust hudobna hčerka še hudobnejše matere.

Graččakinja ukaže kuharici, da zamesi za štruklje za štiri Turke. Pokusi jo naj jed, ki ni znana na Turškem. Sama graščakinja namaže testo, sama Kopriva je nadevala pehtran.

Ko so štruklji kuhani, dobro zabeljeni, čakajo na mizi pred kuhinjo. Grajski posli se

jezijo: »Za nevernike štruklje, za nas pa še žgancev ni dovolj.« Kuharica išče in kliče Turčine; pa so se nemara vdrli v zemljo, ker jih ni in ni. Pa se priplazi ščekaški maček, skoči na mizo, zagradi štrukelj in beži z njim v kot. Kmalu se zvija — obrača oči — in pogine. Grajski posli se spogledajo, doumejo in se križajo. Dogovorijo se, da bo kuharica rekla, da so Turki štruklje pojedli z velikim veseljem in so nato odšli v vas. Štruklje vrže kuharica v ogenj, mačka pa sune hlapec preko zidu.

»Dobro,« se smehlja graščakinja, »šli so v vas, jih saj ne bo treba tukaj pokopavati.«

Pa gresta mati in hči in neseta Roži kosilo — malo črnega kruha in kislega mleka, toliko da ne pogine sirota gladi, in košek, da nabereta bisere. Vselej, kadar gresta k Roži, jo zbadata z bodalci, da se joče reva, dela bisere in povečava tako njih bogastvo. (Dalje).

Kakšnega pomena je kvas za človeka in živali?

Znanost se je zadnje čase obširno bavila s proučevanjem kvasa in so izvedeni pri tem dognali, da vsebuje mnogo beljakovin, vitaminov iz skupine B in take snovi, ki iz njih nastane vitamin D. Je pa tudi tak kvas, ki proizvajajo pod posebnimi pogoji velike množice. Kvas dobiva beljakovine iz anorganskih duševnih izvorov.

Kvasu kot hranilu obetajo velike prihodnosti. Dosegli so že velike uspehe v živalskem svetu. Živali, ki uživajo kvas, imajo boljše meso in boljše dlako. Iz- vlečke iz kvasa uporabljajo v veliki množini za za- čimbe in povečanje beljakovin v človeški prehrani. V bodočnosti ne bodo ljudje uporabljali kvasa samo za kruh in drugo pecivo in za pivo, vino, kisel zelje in solna zelišča, ampak ga bodo dodajali tudi drugim živilom.

MLADI UČENCI-PILOTI V NEKI ITALIJANSKI LETALSKI ŠOLI.

Gledališče

Operas

Sobota, 22. maja, ob 18: Vnebovzetje B. D. M. Oratorij za soli, zbor in orkester. Premiera. Red Premierski.

Nedelja, 23. maja, ob 17: »Traviata«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Ponedeljek, 24. maja: Zaprto.

Hugolin Satmar »Vnebovzetje B. D. M.« oratorij v treh delih: 1. Dormitio (Smrt) 2. Assumptio (Vnebovzetje), 3. Coronatio (Venčanje). Sodelujejo: solisti, orkester in zbor. Solisti: sopran — Heybalova, alt — Golobova, tenor — Lipušček, bariton — Dolničar, bas — Lupša. Dirigent Anton Neffat, zborovodja R. Simoniti.

Opozarjamo na nedeljsko predstavo »Tra-viata«, ki bo izvajana po daljšem premoru. V glavnih partijah: Vidaličeva, Čuden in Janko. Dirigent D. Zebra, režiser in sceno- C. Debevec, zborovodja R. Simoniti, koreo- graf inž. P. Golovin, solo pleše Japljeva.

Dramas

Sobota, 22. maja, ob 18.30: »Veliki mož«. Izven. Značane cene od 15 lir navzdol.

Nedelja, 23. maja, ob 18: »Jorjane hči«. Izv. Cene od 20 lir navzdol.

Ponedeljek, 24. maja: Zaprto.

L. Prener »Veliki mož«, komedija v 3 dejanjih. Osebe: Vrhnice, slaven domoljub — Vi. Skrbinec, Priznanje, pokroviteljica — Starčeva, Priznanje, njen mož — Cesar Nada, nečakinja — Rabsbergerjeva, Zorin, nečak — Starč, dr. Votlina — Peček, dr. Močerad, predsednik — Gorinšek, prof. Piv-

nik — P. Kovič, Volk, lastnik lista — Li-pah, Lisjah, urednik — Lucič — Kosič, Mo-drijan, Raztresen, Skizna, umetnik — Bra-tina, stud. inž. Grašek — Blaz, Mogočnik, sin bogalca — Drevoček, prof. Kresnik — Nekrat, Milka, sobarica — Sanečina, po-litistični komisar — Gale. Režiser M. Skrbinec.

Naznanila

RADIO. Sobota, 22. maja: 7.30 Pesmi in napevi — 8 Napoved časa, poročila v ita-lijanski — 11.50 Vojaška ura — 12.20 Plo-šče — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Napevi in romance — 13 Napoved časa, poročila v italijanski — 13.10 Poročilo vro-bovega noveltista Oboženih sil v slo-venščini — 13.12 Klasični orkester vodi di-riгент Manno — 13.30 Zbrane pesmi — 14 Poročila v italijanski — 14.10 Koncert ra-dijskega orkestra vodi dirigent D. M. Si-janec, sodelujeta sopranistka Draga Sok in tenorist Andrej Jare, operetna glasba — 15 Poročila v slovenski — 15.15 Pokrajina-ski vestnik — 17 Napoved časa, poročila v italijanski — 17.15 Koncert kmečkega tria — 17.45 Pisana glasba — 18 Gospodinj-sko predavanje v slovenski — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Politični komentar v slovenski — 20 Napoved časa, poročila v italijanski — 20.20 Pripombe k dogodkom — 20.40 Simfonični koncert vodi dirigent Petralia — 21.50 Wolfova glasba — 22.45 Orkester pesmi vodi dirigent Angelini — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarnar: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

NEDELJSKO ZDRAVNIŠKO DEURNO SLUŽBO bo opravil od sobote ob 22 do ponedeljka ob 8 mesni zdravnik dr. Ivan Logar, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 7.

S. S. VAN DINE:

75

Umorjeni Kanarček

V tem trenutku pa je bolje videl Markhamu v obraz in takoj uganil namen našega obiska. Izraz na njegovem obrazu se ni prav nič spremenil. Opazil sem, da se je nekoliko bolj vzravnil, njegov hladni pogled pa je počasi šel od Markhama do Heatha in do Snitkina. Končno pa je pogledal tudi Vanceja in mene, ki sva ostala zadaj.

Nihče ni spregovoril. Čutil sem, da se je v tej sobi godila prava žalost.

Markham je obstal na mestu, kakor da bi se obotavljal. Vedel sem, da so mu bile od vseh njegovih poslov najbolj neprijetne aretacije. Heath in Snitkin sta stopila za korak naprej in čakala, da jima načelnik da povelje, da izvršita aretacijo.

Spotswoode je znova pogledal Markhama. »Kaj želite?« je vprašal s popolnoma mirnim glasom.

»Prosim vas, gospod Spotswoode, da se pridružite temu policistoma,« je mirno odvrnil Markham in z glavo pomignil proti obema postavama, ki sta nepremično stala poleg njega. »Aretiram vas zaradi umora gospodične Martete Odell.«

»Ah! Spotswoode je nekoliko dvignil obrvi. »Ali ste... kaj odkrili?«
»Beethovnov «Andante».

Niti ena mišica se ni skrčila na Spotswoodejevem obrazu. Čez nekaj trenutkov je naredil z roko neopazno kretanje, ki naj bi pomenila, da se vda v usodo.

»Nikakor ne morem reči, da prihaja to popolnoma nepričakovano,« je dejal mirno in se žalostno nasmehnil. »Posebno, ker me niste pustili vstopiti v stanovanje... Sreča pri igri je vedno negotova.« Nasmeh je izginil z njegovega obraza in postal je nenavadno resen. »Zelo plemenito ste ravnali z menoj, gospod Markham. Dobro vem ceniti vašo ljubeznivost, zato vam hočem pojasniti svojo igro, v kateri ni bilo drugega izhoda.«

»Naj bo razlog še tako važen, nikakor ne more opravičiti zločina,« je resno dejal Markham.

»Ali mislite, da se hočem opravičevati...? Saj nisem otrok. Videl sem vse možne posledice svojega dejanja in sem se podal v nevarnost z odprtimi očmi. Nimam navade, da bi tožil, kadar izgubim. Poleg tega pa mi je bila vsaka izbira nemogoča. Tudi če bi ne bil igral tako, bi bil povzročil nepopravljivo škodo.«

Senca žalosti mu je zaslila obraz.

»Ta ženska je zahtevala od mene nekaj nemogočega. Ni ji zadostovalo, da mi je praznila žepa, hotela je, da bi se z njo poročil. Zahtevala je, da naj se ločim od svoje žene... Gotovo

razumete, da je to nekaj težkega... Rad imam svojo ženo in tudi na svoje otroke sem silno navezan... Nočem vam dokazovati, kako je to mogoče kljub mojemu vedenju... Ta ženska je hotela uničiti moje življenje in pohoditi tiste, ki so mi tako zelo dragi, da bi zadostila svojemu nizkotnemu samoljubju. Ko sem ji to odklonil, mi je začela groziti. Dejala mi je, da bo sporočila moji ženi o najinih odnosih, da ji bo poslala prepise mojih pisem, da me bo pozvala pred sodišče... Hotela je izzvati tak škandal, da bi uničila mene in onesrečila mojo družino.«

Umolknil je za hip in vzdihnil. »Nikdar nisem bil polovičarski,« je resno nadaljeval. »Kompromisi so mi zoprni. Navado imam, da igram vedno vse za vse ter da se poslužim sile, kadar grozi nevarnost. Izbral sem pot, po kateri bi mogel rešiti tiste, ki so mi najdražji na svetu. Nevarnost je bila strašna; tvegal sem vse. Prevzelo me je strašno sovraštvo in niti za hip nisem okleval. Zastavil sem svoje življenje proti življenju podle ženske v nadi, da bom zopet našel svoj mir. Izgubil sem.«

Zopet se je rahlo nasmehnil. »Taka je pač sreča v igri...! Nikar ne mislite, da tožim ali pa da skušam vzbujati usmiljenje. Drugim sem morda lagal, nikdar pa samemu sebi. Preziram tiste, ki tožijo ali ki se skušajo izmuzniti. Želim, da bi me v tem oziru popolnoma razumeli.«

Stopil je k mizi in vzel neko v usnje vezano knjigo.

»Prav snoči sem bral Wildejev »De profundis«. Če bi bil pisatelj, bi bil napisal podobno priznanje. Če dovolite, vam hočem pokazati, kaj mislim s tem, kajti nikakor nočem, da bi me smatrali za bojazljivca.«

Odprl je knjigo in začel čitati s tolikim ognjem, da smo ga morali vsi molče poslušati:

»Sam sem izzval svoj padec. Nihče, pa naj bo na visokem ali nizkem položaju, ne potrebuje, da bi ga tuja roka pahnila v propast. Vem, da bodo mnogi skeptično sprejeli moje priznanje. Obtožujem se brez usmiljenja in ne dajem sam sebi nikakega opravičila. Čeprav je kaznen, ki mi jo je odmeril svet strašna, propast, ki je v meni, je še mnogo strašnejša... V začetku moške dobe sem pregledal svoj položaj... Imel sem častivredno ime, odlično položaj... Nato je prišel preokret. Naveličal sem se prebivati na višinah... prostovoljno sem zdrknil v prepad... Zadostil sem vsemu svojemu poželenju in šel preko vsega. Pozabil sem, da vsako, tudi najmanjše dejanje, v vsakdanjem življenju na nek način tvori ali uničuje značaj... Izgubil sem oblast nad samim seboj. Nisem bil več na krmilu, a tega nisem vedel. Postal sem suženj uživanja... Samo nekaj mi je še ostalo: popolna ponižnost.«

Vrgel je knjigo na mizo.

»Razumete zdaj, gospod Markham?«

Načelnik je nekaj trenutkov molčal, končno pa vprašal:

»Ali bi mi hoteli povedati kaj o Skeelu?«

Sport

Stari ljudje v športu

50 letni atlet skočil v višino 1.79 m!

Še pred dvajsetimi leti smo videli na športnih prireditvah skoraj same mlade ljudi, večinoma visokošolce. Prevladovalo je mišljenje, da je nogomet, lahka atletika ali tenis udeleževanje, za katero so sposobni samo športniki v letih dozorevanja ali kvečjemu polnoletni. Drugačni nazori pa so vladali med planinci; med njimi ni bilo razlike v starosti, v planine so zahajali vsi prijatelji narave od učencev nižjih razredov srednjih šol pa do mož, ki so po 30 ali 35 letnem službovanju stopili v pokoj. Marsikdo se lahko ponaša s tem, da je bil še kot 70 letnik na Triglavu ali pa vsaj pri Staničevi koči.

Nobenega dvoma ni o tem, da je tako imenovana telesna kultura najpotrebnejša v letih telesnega razvoja. V tej dobi ima namen, da podpira pravilno rast in da razvija spretnost, moč, hitrost, vztrajnost in druge podobne odlike športnikov. Vendar, ko je človek enkrat krepak in odporen, mu spet ni na tem, da bi čimprej zapravljal dragoceno dediščino mladosti. Tako smo videli v zadnjih letih med smučarji, telovadci ali med plavalci tudi lepo število odraslih, celo sivolasih prijateljev športa. Veselo jih je bilo gledati, ko se jim je poznalo, da z lahkoto prenašajo jesen svojega življenja in da so še vedno čili in zdravi.

Dandanes ni nič čudnega, če vidite po svetu na lahkoatletskih igriščih ali na teniških igriščih tudi take, ki jim ne gre več za tekmovanje, temveč za ohranitev telesne kondicije. Le-ti si z rednimi vajami prizadevajo, da bi zaustavili proces telesnega pešanja. V listih čisto beremo o »svojevrsnih rekordih, pri katerih ne gre za rezultate, temveč za okoliščino, da so jih postavili atleti, ki bi jih po letih lahko steli med starčke. Naši čitatelji se bodo najbrž spominjali nekake švedske upokojene častnika, ki si je pri 90 letih priboril plavalni znak, ali npr. kralja Gustava, ki zahaja še tu pa tam na teniško igrišče, čeprav je že 84 let star. Prav te dni beležijo švedski listi, da je Mr. G., kakor so namreč imenovali tega uglednega udeleženca na teniških turnirjih, spet igral celo uro tenisa.

Često beremo tudi o starih orodnih telovadcih, ki lahko še pri 60 letih izvajajo tvegane vrtolomne vaje. Te dni poročajo iz Poznanja, da se je udeležil okroglega lahkoatletkega prvenstva tudi 50 letni Boneder iz Regensburga, ki je bil svoje dni nemški prvak v skoku v višino. Presenetljivo je, da je zmagal tudi takrat na okroglem prvenstvu, se bolj presenetljiva pa je znanjka, ki jo je postavil, namreč 1.79 m. Kakor vidimo, se lahko tudi stari ljudje udeležujejo v športu in to ne samo za zabavo ali za telesno vzgojo, temveč tudi na tekmah z mlajšimi.

Še o državnem prvenstvu

V italijanskem nogometnem prvenstvu si je Torino priboril že drugič naslov državnega prvaka. Po dolgih letih se mu je posrečilo, da se je uvrstil pred krajevnim rivalom Juventusom. V zgodovini tega prvenstva je igral Juventus zelo vidno vlogo. Sedemkrat je izšel iz težke borbe kot prvak in je vezal naslov s svojim imenom vse od leta 1931. do 1935. Vsem se podelili naslov prvaka 42 krat, ustanovili pa so znamenito tekmovalno, o katerem smo letos obširno poročali, leta 1898. Samo desetim klubom se je medtem posrečilo, da so si priborili trofejo prvenstva. Poleg Juventusa je dosegel Pro Vercelli 7 zmag, Bologna 6, Ambrosiana 5, Milan 3.

po eno pa Casale, Novese in Roma, ki je zmagala lansko leto.

Zaradi primerjave omenjamo, da so Nemci ustanovili svoje nogometno prvenstvo leta 1903. in da se je vpisalo v zlato knjigo državnih prvakov 16 klubov.

Zdaj tekmujejo po Italiji za pokal, razen tega pa se še nadaljuje bitka za obstoj v A razredu. O Liguoriji, ki je bila na razpredelnici zadnja, je že gotovo, da bo šla v B razred, trije klubi pa so morali igrati kvalifikacijske tekme. Preteklo nedeljo je premagala Triestina Venezijo z 2:0 in se je tako obdržala v A razredu. Glede Barija in Venezije pa je Nogometna zveza sklenila, da bosta morali odigrati še eno kvalifikacijsko tekmo in tedaj bomo šele zvedeli, kdo bo delal Liguoriji družino v B razredu.

Šport v kratkem

Nogometni spored v nedeljo, 23. t. m.: ob 15 Vič : Zabjek (II. razred), ob 17: Ljubljana : To-bačna tovarna (I. razred). Obe tekmi bosta na igrišču Ljubljane. — Na igrišču za Kolinsko tovarno pa bodo igrali dopoldne po temle urniku: ob 9.15: Vič : Mars (juniorji), ob 10.15: Hermes : Mars (rezervni).

Lahkoatletski zveza v Ljubljani sporoča, da sta obe propagandni prireditvi, ki bi morali biti to in prihodnje nedeljo, preloženi na poznejši čas, ker igrišče še ni urejeno. To sporočilo velja tudi za sodnike, ki so bili odredjeni za presojo propagandnih tekem.

V Bukarešti so gledali teniški dvoboj med predstavništvo Slovaške in Rumunije. Slovaki so sicer pošteno igrali, niso se pa mogli uveljaviti proti tehnično premočnim domačinom. Najboljši med Slovaki je bil Vrba, vendar so dvoboj izgubili z izidom 0:5.

Mornarji v Kletu so dosegli nekaj lepih plavalnih rezultatov. Klein je preplaval 200 m prvo v 2 min. 42.1 sek., Laskowski 100 m prvo v 1 min. 10.1 sek., Lehmann pa 200 m prvo v 2 min. 18.8 sek.

Iz kulturnega življenja

L. Mav: Maša rešilnih src. Moški zbor. To peterodelno mašo (vstop, darovanje, po darovanju, po povzdigovanju, konec), bodo moški zbori radi in s pridom rabili. Saj ima vse prijetne lastnosti, ki jih naši moški zbori na splošno cenijo: melodična je, harmonično lahka, kar je kontrapunktičnih delov, so pa tudi tako prozorni, da bi njih melodične postope človek že skoraj naprej uganil. Je pa navzlic vsej tej preprostosti živahna, glasbeno v marsičem kar mikavna. Ritmično bi zanj kazalo preprosteje notirati: namesto sedanje dokaj zapletene ritmične delitve po taktih bi ponavljanje bilo razdeljeno najprej v dva štiricetrinska takta, nato pa do konca sami tritcetrinski takti; tako se rešimo zadrege enocetrinskih taktov. Kakor je drugo intonačno kar lahko, tako zadnjih treh akordov drugega takta zadnje vrste — v hitro se zaganjajočih tvorbah zmanjšanih septimnih akordov — zlepa kak zbor ne bo čisto zapel, dasi je glasbeno vse prav. Instrumenti bi se preko teh tvorb živo pogнали, kakor vrahci skoz mejo, ko jih napade kruglji. Bolje bi bilo, da bi II. bas pel: f, e, d, a; I. bas: (polovinko). a), c (osminki): II. tenor: a, cis, d, d. Bi bilo za vokalno petje krepkejšo in za pevce

brez vsakršnih težav. Tako bi bilo edino nekoliko kočljivo mesto umerno po grlih naših pevcev. — Učinkovito mašo vsem moškim zborom najtopleje priporočamo; obseg je zmehren, v višino ne gre nikdar preko enkrat črtanega g. — Cena 5 lir — gotovo zmerna. Ki.

Nove knjige v Zagrebu. Izšel je prevod Platonove Države, kakor jo je prevedel v hrvaščino prof. Martin Kužmič, poleg tega pa še članka Državnik in Sedmo pismo v prevodu prof. V. Gortana. Predgovor o pomenu Platona je napisal univ. prof. dr. Vladimir Filipović. Strani 419. Izšel je kot 25. zvezek prevodov grških in rimskih klasikov pri Hrvatski Matici. Dante Alighieri: Pakao v prevodu Vladimirja Nazora ter s predgovorom in komentarjem Ivo Hergešića (str. 292) v izdaji Hrvatske Matice kot 8. zvezek Knjižnice svetovnih pisateljev. Kot uvod je natisnjen Nazorjeva pesem »Dante iz leta 1920. — Dr. Vilko Rieger je zbral svoje politične članke iz zadnjih dveh let v knjigo »Hrvatska u borbi«, ki je izšla kot 1. zvezek zbirke »Naši vidici« v urejevanju S. M. Štedimilji. — Tehnična fakulteta je izdala posebno Spomenico 1942-1943, ki so jo izdali profesorji tehniške fakultete v proslavo Nezavisne Države Hrvatske. — Rad Hrvatske akademije — zgodovinsko jezikoslovni in filozofsko pravni razred prinaša več zanimivih razprav, med njimi prof. dr. L. Hauptmana: Podrieto hrvatskoga plemstva ter pokojnega dr. M. Medinija: Kako je postao Ljetopis popa Dukljanina.

Pisarniško moč

perfektno v nemščini, nemški stenografiji in italijanščini išče industrija v Ljubljani. Ponudbe pod »Korespondenca 3587« na upr. »Slovenca«

Novo vohunsko družbo, ki je delovala v korist Sovjetov, so odkrili v Stokholmu. Prijeta sta bila dva šveda — neka ženska in nek mornar — ter nek tujec neznane narodnosti. Ženska je dajala tujcu podatke o električnih napravah, mornar pa o švedskih ladjedelnih. Romunski ljudje bodo morali plačati vojno kontribucijo v skupnem znesku 4 milijarde lejev do 1. septembra t. l. Če posamezen Jud ne bo hotel plačati določenega zneska, da bodo z rodbino vred odpeljali v Transnistrijo.

ZAHVALA. Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tlačili ob nena-dostojnosti izgubi naše ljubljene so-proje, mame, sestre in tete, gospe

Karoline Čebolin

soproge žel. uslužbenca v pokoju

se tem potom najiskreneje zahvaljujemo. — Posebno hvalo smo dolžni gos-podom zdravnikom, d. č. duhovščini, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki ste jo v tako častnem številu spre-mili na poslednji poti — Bog plačaj. — Sv. maša zadušnica bo v nedeljo, 23. t. m. ob 6 zjutraj v župni cerkvi sv. Franciške.

Ljubljana, dne 21. maja 1943.

Zalujoči ostali.

Moč japonskega letalstva na Tihem oceanu

Buenos Aires, 21. maja. s. Iz Washingtona poročajo, da je polkovnik Federic Smith, načelnik glavnega stana 5. ameriškega armadnega zbora in poveljnik letalstva na Novi Guineji, včeraj izjavil, da so Japonci v letalstvu še enkrat močnejši kakor pa zavezniške sile, ki so razvrščene po raznih oporiščih jugovzhodnega Pacifika. Japonska letalska sila na Novi Britaniji se je v zadnjih petih mesecih tako rekoč podvojila.

Bolgarsko vojaško sodišče je obsodilo na smrt tri osebe, tri pa na dosmrtno ječo, ker so izvajale sabotažna dejanja in povzročila državi škodo.

Dotrpela je in odšla v večnost naša ljubla mati in stara mati, gospa

Frančiška Može

v visoki starosti 87 let. — K večnemu počitku jo bomo spremili v soboto, 22. maja ob pol 4 popoldne v žal, iz kapelice sv. Frančiška na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 21. maja 1943.

Zalujoči sin Franc Može z družino

ČAŠA EGIPTOUSKEGA PODKRALJA
U. Mioni 36

11. POGLAVJE.

Pri zvodniku.

Baket se je podal prejšnji večer s svojimi tovariši ob določeni uri proti hiši podkralja.

Sedmeri roparji so bili dobro oboroženi. Imeli so sekire z gibljivim rezilom in lesenim ročajem, kratek meč ter nekaj pušic z zastrupljeno ostjo, ki jih je Feničan Ramuzenti podaril tolpi, da vcepijo strašen strup, kogar že samo oprasnejo.

Imeli so s seboj vreče, da jih napolnijo z zlatom in dragulji, katerih bilo mnogo v palači podkralja; bili so zelo dobro razpoloženi, gotovi uspeha, ker so mnogo zaupali prekanjenosti Ramuzentija, da takoj obogate in jim leta in leta ne bo treba »delati«. Zvodniki so bili spretni in pozorni. Dobivali so gotov denar, okrasje in dragulje in skrili, ako je bilo treba, tudi roparje tako, da bi jim nihče ne prišel na sled.

Malo pred polnočjo so prišli do hiše podkralja.

»Da bi le odprl,« reče Amen. »Gotovo bo odprl.«
»Ako se mu ne posreči?«
»Njemu se posreči vse, kar hoče,« odgovori Baket prepričevalno.
»Pa če se mu ne posreči?« vztraja Amen.

»Ako se ne posreči danes, se posreči jutri,« reče Baket.

»In ako ga razkrijejo?«
»Ne bodo ga razkriili.«
»Pa če bi ga ujeli?«
»Ne bodo ga ujeli.«
»Ti nič ne misliš naprej, kakor pristoji glavarju.«

»Zato ravno, ker naprej mislim, sem prepričan, da ga ne ujamejo,« odgovori glavar.

Miebi se ozre na zvezde.

»Polnoč,« reče.

»Polnoč,« potrdi Miebi.

Navajeni divjega življenja v puščavi, so roparji s pomočjo zvezd ugotavljali ure določene, kakor bi bilo mogoče drugače v dobi, ko so bile ure še nepoznane.

»Zdaj bi moral že odpreti,« pripomni Amen.

»Ne moreš zahtevati, da bo tako točen, da ne bi niti trenutka zakasnil,« pristavi Baket.

»Saj smo se tudi mi tolikrat zakasnil, ko smo vendar vzor točnosti,« doda Miebi.

»Poslušajte,« reče Meni.

Vsi napno ušesa. Roparji so imeli izvrsten sluh.

»Ključ vtika v ključavnico,« reče Meni tiho.

»Že odpira,« pripomni Baket.

Tisti hip se zasliši kovinast zvok, kakor bi padel bronast predmet, nato pa krik, hrup in ropot.

»Njegov glas,« reče prestrašeno Baket.

»Zasliši so ga,« kriknje Miebi.

»Je že prijet,« pristavi Amen nekako veselo.

Zalotitev tovariša je prizadela velik udarec vsej tolpi. Toda Amen je nekako vesel,

ker je imel on prav, in dokazuje, da je bila njegova bojazen utemeljena.

»Kdo je imel prav?« vpraša Amen.

»Bezimol,« ukaže Baket tovarišem.

»Eden od nas mora ostati tu, da nadzoruje in poroča. Kdo ostane?«

Nihče noče ostati. Vsi se boje.

»Ti,« ukaže Baket Miebiju.

Ta se skraja brani, slednjic se vda.

»Ostanem. Kje vas najdem?«

»Pri Sabaku.«

»Znak?«

»Smrt.«

Miebi je ostal tam, roparji so pa v velikih korakih odšli po temni ulici.

Med potjo očita Amen glavarju:

»Zakaj si mu zaupal?«

»Ali bi mu ne smel? Saj je bil zaupen, zvest in nemalo nam je pomagala njegova prekanjenost do zdaj.«

»Njegov sedanjí naklep...«

»Je bil preveč drzen.«

»Bil je nor! Okrasti podkralja v njegovi lastni palači!«

»Ako bi bilo uspešno, bi nam bil preskrbel neizmerne zaklade.«

»Ni uspelo. Ramuzenti je jetnik in mi smo izgubili tudi vse, kar bi bili lahko ugrabili desetim trgovcem.«

»Saj si bil ti sam včeraj drugega mnenja, da jih ne napademo,« mu očita Baket.

»Zaradi reda. Toda v svoji notranjosti sem bil drugega mnenja.«

Med neprestanimi očitki, ko so si oponašali lastne pogrške, so se roparji lovili v labirintu ozkih ulic.

Memfis ni imelo širokih ulic kot novodobna mesta, hiše so bile ločene z ozkimi poti kot v srednjem veku. Vsak si je zgradil hišo, kjer in kakor je hotel, in ravne ulice so bile nepoznane.

Ulice so bile ob straneh zajete od zelo visokih hiš z malo okni in so bile tako ozke, da so se tako rekoč strehe držale druga druge in niso dale videti drugega kot rob neba, ki se je zdel kot sinji trak. Le glavne ulice so bile tlakovane; druge pa pokrite s peskom in umazano vseh rodov, ker nikomur ni niti v sanjah prišlo na misel, da bi snail ceste in odstranil nesnago, v kateri so gnezdiše cele armade egipčanskih muh, bacilov neštetihi okuženj, med katerimi so prevladovala očesne bolezni, da so nešteti oslepeli že od mladosti.

Ulice so bile prazne. Kdo bi hodil ponoči iz hiše na temne in nevarne ceste, ko je bila razsvetljava še neznana?

Pomanjkanje in lakota sta napravili iz človeka zver in ponočni napadi so bili pogostni. Naši junaki so dospeli v zelo tesno in umazano ulico in se ustavili pred zaprtimi vrati, na katera so potrkali.

Glas od znotraj vpraša:

»Kdo je?«

»Smrt sestrancem!« odgovori Baket tako glasno, da ga je slišal oni znotraj.

»Smrt!« odgovori glas znotraj in krilo vrat se zavrti na podboju. Roparji stopijo v temno vežo, vrata se za njimi zapro in neka roka dvigne lesen pokrov, ki je zakrival glinasto svetilko iz žiliske ilovice na dva plamena.